

תשורה

משמחת הנישואין של
שמואל וחי' מושקא שיחיו
דלפין

כ"ג סיון ה'תשפ"ו

סב החתן המשב"ק ר' מאיר הארליג ע"ה וסב הכלה המזכיר ר' יהודה ליב גראנער ע"ה
בשימושם בקודש בעת התוועדות ט"ו תמוז תש"כ בגן ישראל

הורי החתן הרב פייוויש מרדכי ומרת ח' שרה דלפין שיחיו
עוברים לפני הרבי לאחר החופה - כ"ו אלול תשמ"ח

ב"ה.

פתח דבר

לזכרון טוב, ליום כלולת החתן הרה"ת **שמואל** שי' עם ב"ג הכלה המהוללה
מ' **חיל מושקא** תחיל',

ועל יסוד ההנהגה בעת חתונת כ"ק אדמו"ר עם הרבנית הצדקנית, ביום הבהיר י"ד
כסלו תרפ"ט –

הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, בתשורה זו:

(א) **צילומי כתב יד קודש** – מארכיון סב הכלה המזכיר הרב **יהודה ליב גראנער** ע"ה,
רובם בפרסום ראשון. מדור זה כולל גם כמה צילומים הקשורים להכנת ספרי קה"ת.

(ב) **פנינים בקשר ל"צבאות השם"** – מארכיון סב הכלה הרב **ירחמיאל** שי' **בנימינסאן**,
מנהל "צבאות השם".

(ג) **יומן המזכיר הרב יהודה ליב גראנער** ע"ה משנת תשח"י.

(ד) **דו"חות** שכתב סב החתן המשב"ק הרב **מאיר הארליג** ע"ה אודות התוועדויות
חסידים שנערכו ב-770 לכבוד **יום הבהיר כ"ח סיון**: תשמ"ו, תשמ"ח – כולל מענה קודש,
תנש"א.

(ה) **יומן המשב"ק** הרב **מאיר הארליג** ע"ה מחודש סיון תשל"ד, אייר-סיון תשל"ח.
בסוף התשורה – **טעימה מתוך הספר "בחדרי תורתך" כרך ד'**, שיצא לאור בקרוב
בעזרת ה'.

רוב החומר בתשורה זו **מתפרסם בזה לראשונה**.

ויהי רצון, שתכף ומיד "ישמע... קול ששון וקול שמחה" האמתי, כאשר "נזכה זעהן
דיך מיטן רבי'ן", בהתגלות כ"ק אדמו"ר, תיכף ומיד ממשי!

משפחת גראנער

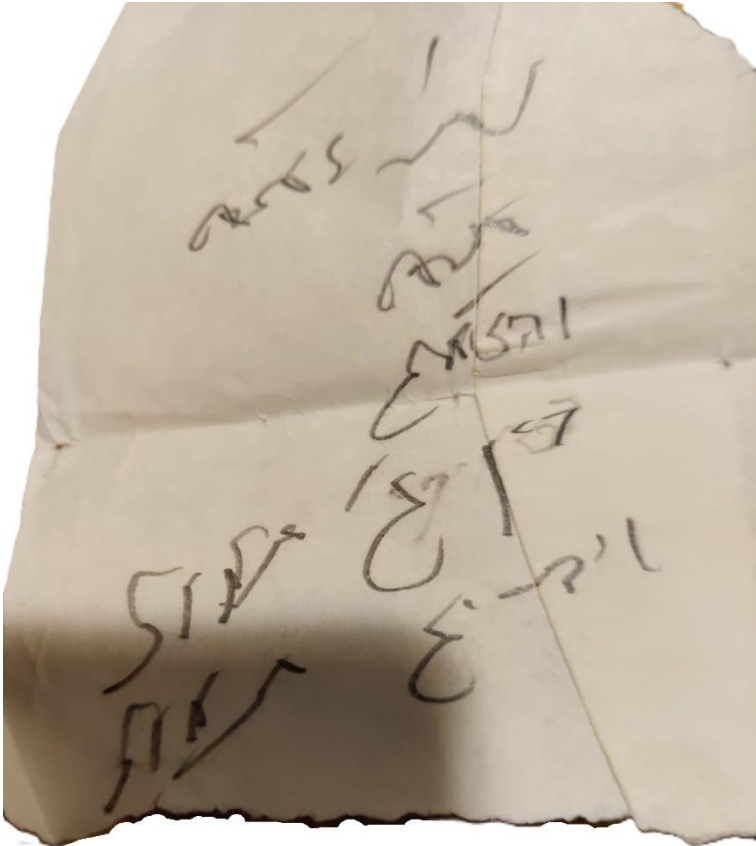
משפחת דלפין

כ"ג סיון, ה'תשפ"ו
ברוקלין, ניו.

צילומי כתב יד קודש

א

בין ג' תמוז ויב-יג תמוז

נת' ות"ח ת"ח

והזמ"ג בין ג' תמוז ויב-יג תמוז

ב

ג' תמוז

הזכרתי היום עוה"פ עה"צ -
ויה"ר שיצליח בעשייתו בזה בדרך הטבע

ג תמוז

הזכרתי היום עוה"פ עה"צ -

ויה"ר שיצליח בעשייתו בזה בדרך הטבע - למעלה מדרך הטבע

אמסעל שי'

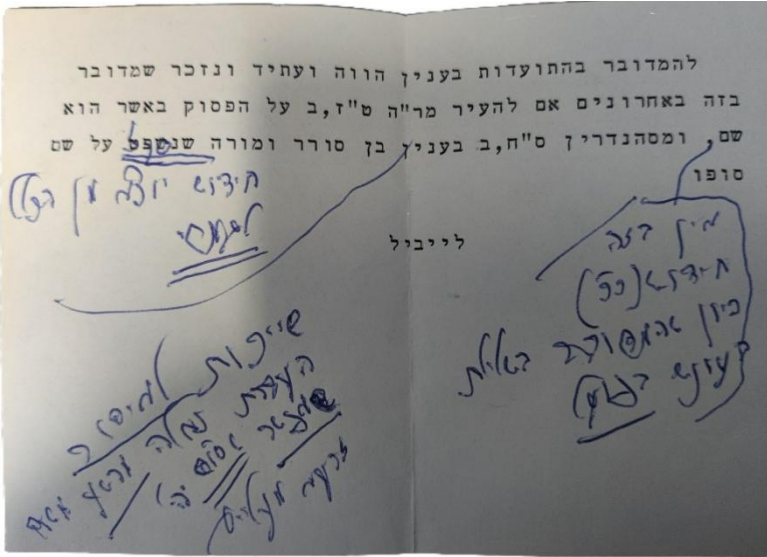
ג

עד מתי

ששה פעמים (עפמשי"נ בסידורים) ולא שמונה (בתיקון חצות)

ששה פעמים (עפמשי"נ בסידורים) ולא שמונה (בתיקון חצות)

מענה לשאלת הריל"ג בשיחה

"להמדובר בהתועדות בענין הווה ועתיד ונזכר שמדובר בזה באחרונים אם להעיר מר"ה ט"ז, ב על הפסוק באשר הוא שם, ומסנהדרין ס"ח, ב בענין בן סורר ומורה שנשפט על שם סורר ומורה שנשפט על שם סופר"

(א) על הציון לגמרי ר"ה (בנוגע לישמעאל ש"אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבשי"ע מי שעתידין בניו להמית את בניך בצמא אתה מעלה לו באר... אמר להם השעה צדיק הוא או רשע, אמרו לו צדיק, אמר להם באשר הוא שם, איני דן את העולם אלא בשעתו" (פרש"י שם)), כתב:

אין בזה חידוש (כ"כ)

כיון שהמדובר בשלילת עונש בפועל

(ב) על הציון לגמרי סנהדרין - בתיבת "שנשפט", תיקן וכתב:

[שנ]סקל

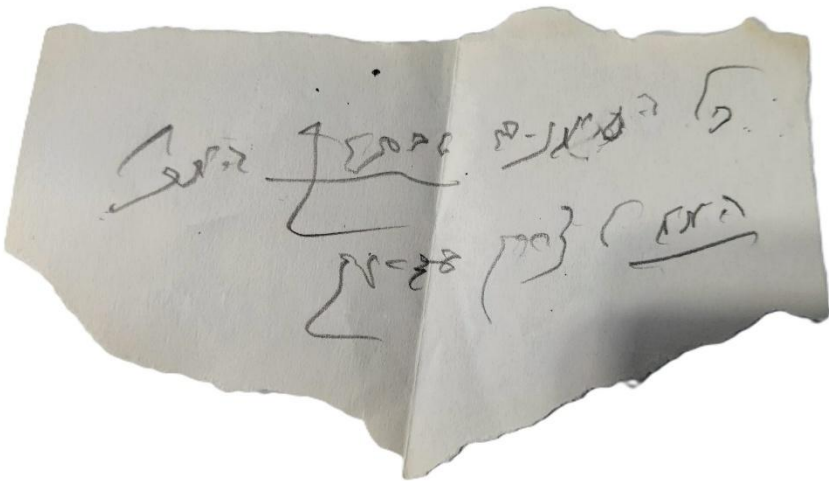
חידוש יוצא מן הכלל לגמרי

(ג) על כללות הענין, כתב:

שייכות לאיסור העברת נחלה מרשע משום שאפשר שסו"ס יהי' זרעא מעלייא

ה

הוראות בקשר למכתב

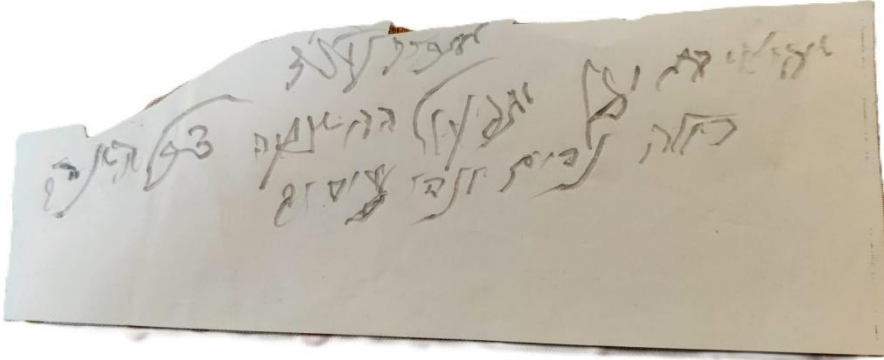

כל הסימנים שבתוך המכ'

הממ לציין בדיוק

ו

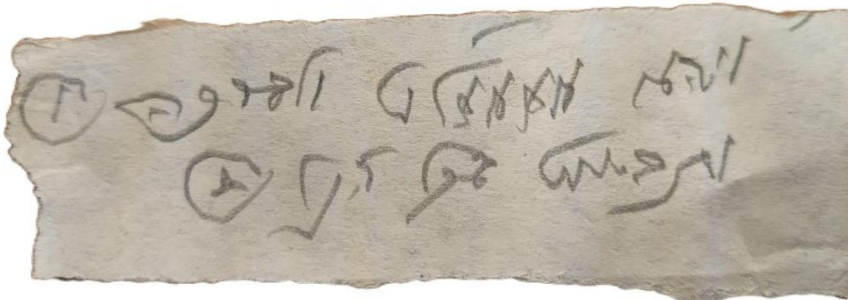
שנת ניסים

אזכיר עה"צ שיהי' באופן שתפעול ההשפעה דכל השנה כולה ניסים ונסי
ניסים

ז

משנה מקום משנה מזל לטובה ולברכה

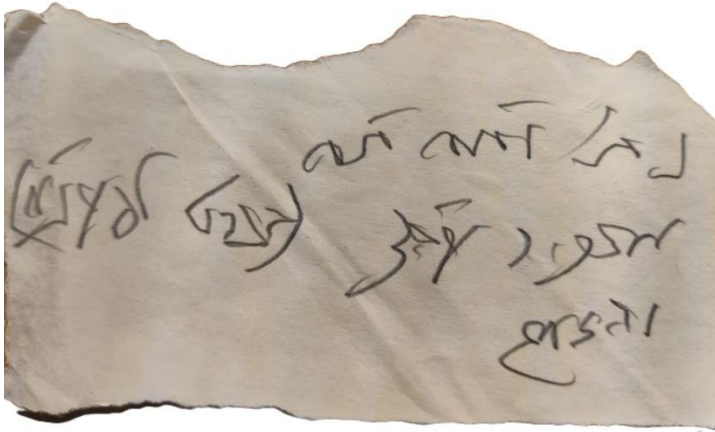

ויהא ממממל"ט ולברכה (1)

ותבשט בכל הנ"ל (2)

ה

בפרט לפעולה נמושכת

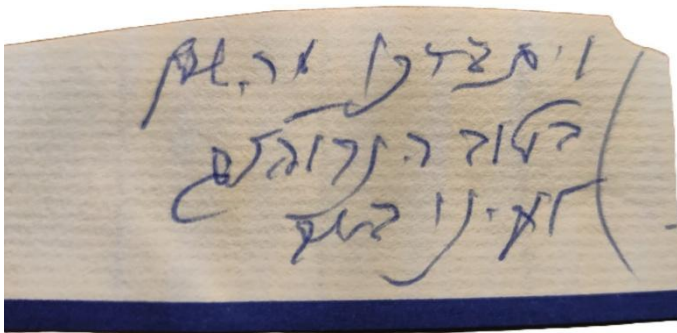
נת' ות'ח ת'ח

אזכיר עה'צ (בפרט לפענ'מ)

והזמג

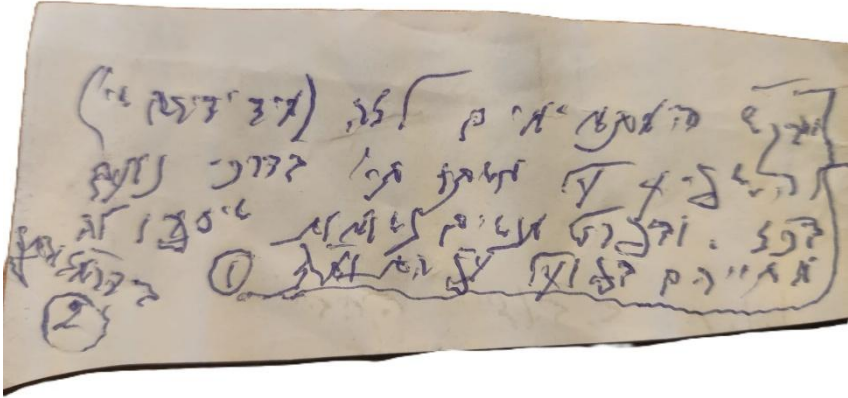
ט

בטוב הנראה והנגלה

ויתברכו מהשם בטוב הנרוהנ'ג לעיני בשר

השפעה על האשה

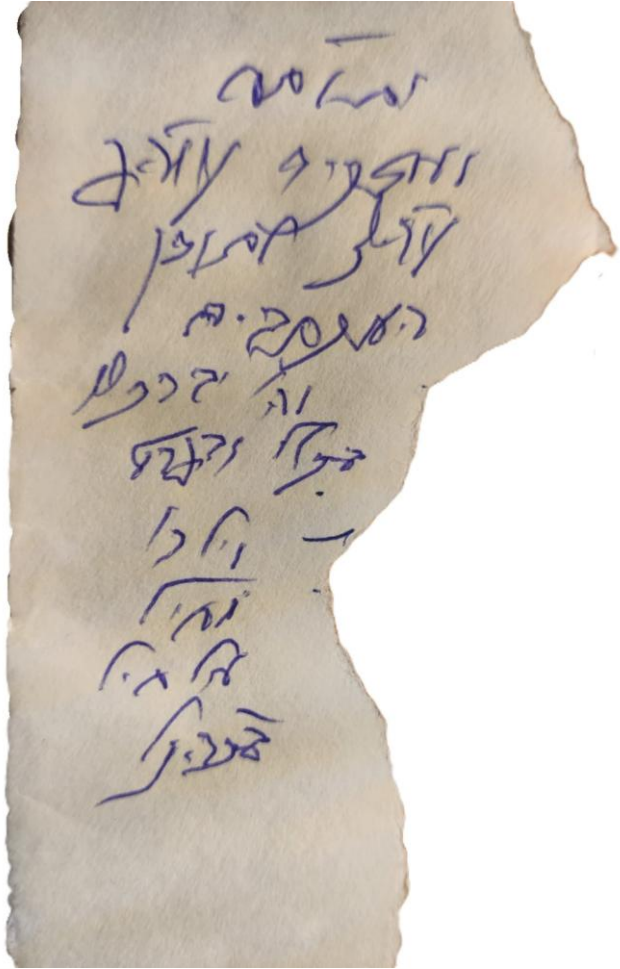

יבקש המתאימים לזה (מידידיהם שי') להשפיע על אשתו תי' בדרכי נועם בכ"ז. ובפרט מנשים נשואות שיספרו לה מחייהם בפועל ע"פ התומ"צ (1)

בדהמזוהת"פ (2)

יא

מחיל אל חיל

נתות"ח

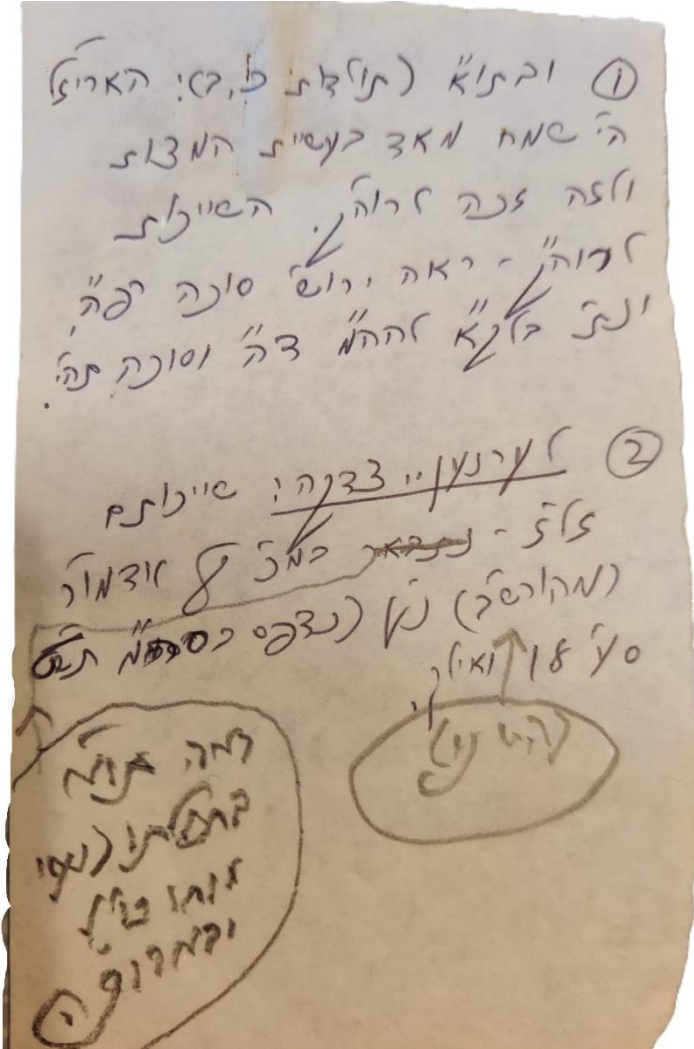
ואזכיר עוה"פ עה"צ לתוכן המכתבים

וה' יברכם בכלל ובפרט

וילכו מחיל אל חיל בכהנ"ל

יב

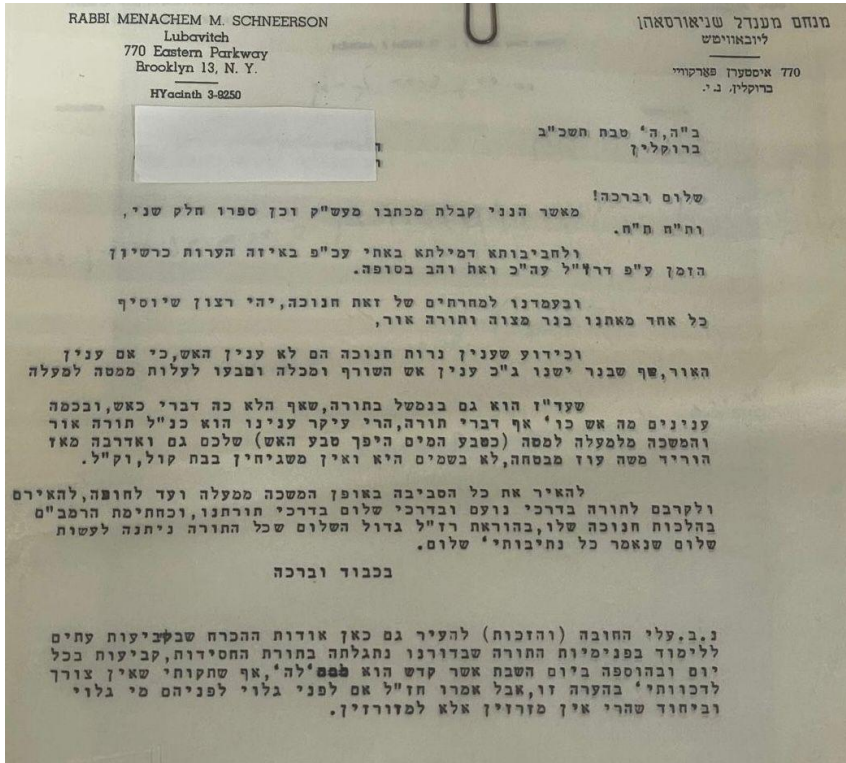
מכתב כללי ז' מ"ח ה'תשמ"א שנת הקהל

(2) לערנען . . צדקה: שייכותם זלייז – נבאר ראה תו"א בתחלתו (נעשו מוחו כו.). ובארוכה במכי כ"ק אדמו"ר (מהורשיב) נייע (נדפס בשה"מ תשי"ט ס"ע 18 (השני) ואילך.

י

מכתב (כנראה לא הוגה)

ב"ה, ה' טבת תשכ"ב

ברוקלין

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מעש"ק וכן ספרו חלק שני, ותי"ח ת"ח.

ולחביבותא דמילתא באתי עכ"פ באיזה הערות כרשיון הזמן ע"פ דרז"ל

עה"כ ואת והב בסופה.

ובעמדנו למחרתים של זאת חנוכה, יהי רצון שיוסיף כל אחד מאתנו בנר מצוה ותורה אור,

וכידוע שענין נרות חנוכה הם לא ענין האש, כי אם ענין האור, אף שבנר ישנו ג"כ ענין אש השורף ומכלה וטבעו לעלות ממטה למעלה

שעד"ז הוא גם בנמשל בתורה, שאף הלא כה דברי כאש, ובכמה ענינים מה אש כו' אף דברי תורה, הרי עיקר ענינו הוא כנ"ל תורה אור והמשכה מלמעלה למטה (כטבע המים היפך טבע האש) שלכן גם ואדרבה מאז הוריד משה עוז מבטחה, לא בשמים היא ואין משגיחין בבת קול, וק"ל.

להאיר את כל הסביבה באופן המשכה ממעלה ועד לחוצה, להאירים ולקרבים לתורה בדרכי נועם ובדרכי שלום בדרכי תורתנו, וכחתימת הרמב"ם בהלכות חנוכה שלו, בהוראת רז"ל גדול השלום שכל התורה ניתנה לעשות שלום שנאמר כל נתיבותי שלום.

בכבוד וברכה

נ.ב. עלי החובה (והזכות) להעיר גם כאן אודות ההכרח שבקביעות עתים ללימוד בפנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות, קביעות בכל יום ובהוספה ביום השבת אשר קדש הוא לה', אף שתקוטי שאין צורך לדכוותי' בהערה זו, אבל אמרו חז"ל אם לפני גלוי לפניהם מי גלוי וביחוד שהרי אין מזרזין אלא למזורזין.

תיקונים בדרך אפשר

(התיקונים בציוני הפסוקים ומרז"ל – לא באו כאן כי רבים הם).

ע [רסד] שיטה החדש דקו ע"א

סי"ז

מדרוש כנס"י בכנס"י

ע [רסה] שיטה הנס כל צ"ל בכל

והנה בחינת בבחינת

בחינת יחוס יחס

~~מועדים שנמשך מי כנדאה הכוונה לר"ת ר"ת מועדי ה'. וראה דאלה מועדי ה' ר"ת אמי.~~

~~וחרב שחותך כו' ראה תו"א~~

~~וחרב שהחכמה שהתורה~~

ע' [רסו] כמ"ש בהביאור

יוד"ך ע"י דלתני לדתני

?

ע [רסז-ח] כאח לברוא יום ביום

ע' [רסט] שכלול מלך כו'

ע [רע] קיצור ממצרים במצרים

אתכם ע"ד עד

ע' [רעב] הנ"ל שלנו בסנהדרין שלנו, בסנהדרין

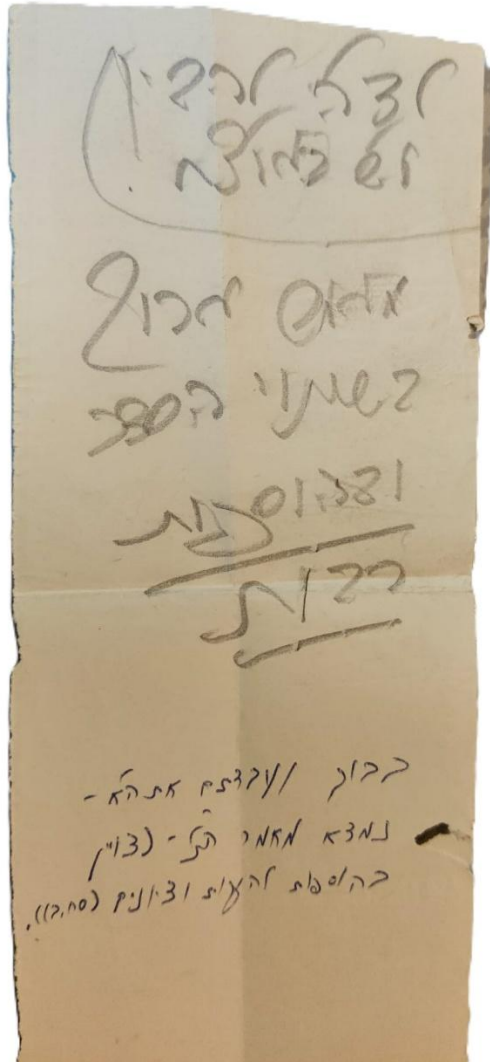
ע' [רעג] העוה"ב בחי' מבחי'

ע' [רעח] כסאי בעולם בעילם

באם ידפיסו עוה"פ להוסיף הנ"ל

ב

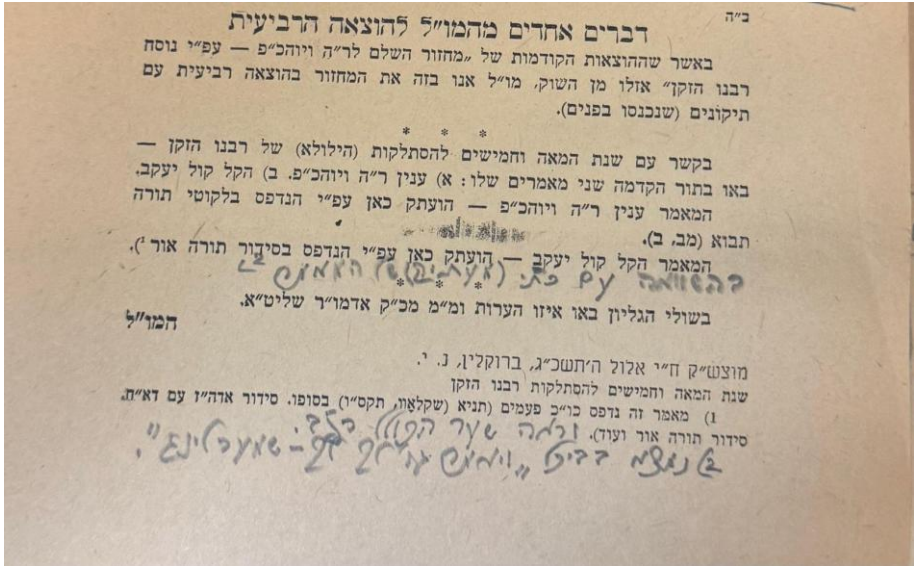
אור התורה ויקרא ח"ב

לד"ה להבין מ"ש באוצ"ח

מאמר ארוך בשינוי הסדר ובהוספות רבות

מחזור השלם

. . המאמר הקל קול יעקב – הועתק כאן עפ"י הנדפס בסידור תורה אור¹.

בהשוואה עם כת"י (מעתיק) של המאמר²

1) מאמר זה נדפס כו"כ פעמים (תניא (שקלאוו, תקס"ו) בסופו. סידור אדה"ז עם דא"ח. סידור תורה אור ועוד). וראה שער הכולל רפ"ב.

2) נמצא בביכל "ויאמר גוי' לך לך – שמערלינג".

244 57

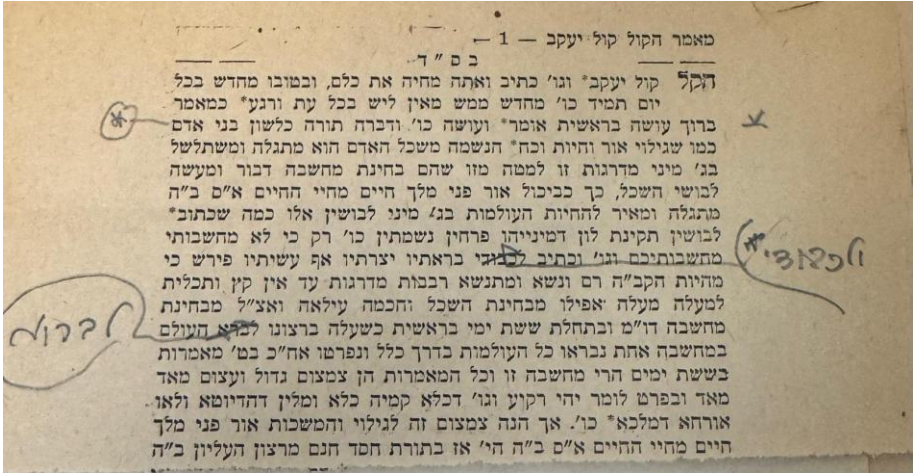
ב"ס 7

ענין ראש השנה ויום הכפורים. וזל ה' אליקים הדרמה על האדם ויובי ה' אליקים את הצלע וגו' ואברו דליל מלמד שנתן מינה יתירה כו'. הענין דבריה נעשו מוחין לנפש שלא ע"י דא ביא מבינה עצמה והו ענין הצטמצום בחי' אור גדול כמו הבינה נמשך בחי' מליכות וכמ"ש ה' מלך גאות לבשי' ולכן החדש כחכמה בו שהוא בחי' ביטול רצון והיניו ביטול מוחות הנפש פסגה היראת ולא שייך שם בחי' אהבה אבל בעשרת ימי תשובה נק' מרחוק ה' נראה לי. שנתגלה בחי' אהבה מחמת רחוק מקום שאין האור שם בהתגלות כ"כ שהיו אינו יו"ט דבבל יו"ט הוא התגלות מוחין דארי' בנזק/ אלא שהם ע"י דא משא"כ ברה"ק (וענין מ"ש בבבא"רי ע"פ הו"י מדי חדש בחדשו) ולא משום התגלות האורות המוחין עצמם דהא כתיב בבל קראינו אליו ולא למדותיו אלא משום התגלות אור א"ס ביה. ולפי שהארת המוחין הוא יותר מעולה לכן הוא יו"ט משא"כ הארת המדות שהאור מאיר ע"י רחוק מקום יותר מהמוחין מחמת שאררה שבו אינו רק לתקן המדות להחזירם סניג' בנפיש. והו ענין הנסירה ענין בדי' כו' כי אברהם לא ידענו ובאדם עצמו ג"כ הנפש החיונית הפצה כו' אבל בשב"ל כו' וענין מענין זה דאבי' אפ"פ ע"פ וכדא' את אשר עשה לך עמלק כו' אחר כך ע"ש) וכן למטה בכללות ישראל הוא זמן תשובה קראונו בהיותו קרוב וי"ש (במלאכי סי' ג') שבו אליו ואשובה אליכם היינו פ"ס אבל אינה הארת המוחין ולכן נופל עליו שם יש ודבר בחי' אהבה כו'. שיהיה יש מי שאהוב בו. אך הנה יש ב' בחינות אהבה שהם חסדים מגולים וחסדים מכוּסִים והמכוּסִים הם למעלה ביסוד אימא ששם הם בהתקשרות בעולם התענוג לפי ששם הוא התגלות עתק (וע"ש מענין חסדים המכוּסִים והמגולים בבבא"רי ע"פ אלה ספי' ובבבא"רי ע"פ ויהי' מספי' בני ישראל). והו ענין ויהי' לפני הו"י הטהרו שהתקבא כמקבלת ה"ג כו'. וכל העלויות דרך אימא עד הדיקנא כו' והוא בחי' רעותא דליבא כו' משא"כ המגולים הוא אחר צאתם בהתגלות כו'. והנה למעלה בזה יש שם חוזה כו' לפי שיש שם ג"כ בחי' יסוד כו'. ועמ"ש בדי' עיני כלי' והוא ענין נקודת פנימית הלב והתקשרותו לדבקו בו ובהשתלשלות למטה ע"י התלבשותו בחי' החיונית וחפץ עליו בחי' ערלה ערלת לבבם לכן עשית קודם ויהי' להסיר בחי' ערלה הגיל ע"י נחפשה דרכינו כו' ואז תגלה פנימיות הלב כו'. והו בעלמנו כדמותנו כי צלם ז"א הוא מבחי' החסדים המכוּסִים והמגולים הגיל ומקורם הוא מארי' כו' דצלם כו' בחי' סתים וגלוי' כו'. וכן למעלה מעלה עד רום המעלות עד אין קץ כו' ואפילו למעלה מן הפרסא כו' ואפילו באי"ק כו'. וכדמותו הוא בחי' לאה ורחל. לאה היא נפש השכלית מאחוריים דאימא. ורחל היא נפש החיונית מוחה עילמות כו' שהם הם בחי' דמות ותבונה אומות' כו' והם מליביש'ם דליא. והו בכל לבבן בחי' הצלם הגילי ובכל פתח' הנפשות כדמותו הגילי. והוא ענין תורה שבעל פה בחי' דבור כו' והו את ה' האמרת היום וגו'. כי בעת בריאת העולם ואדם אין כו' וכפי ערך העלאת מין במעשינו ובעבודתנו עכשיו ע"י מעשה ההתחננים כו' וכפי ערך העלאת מין במעשינו ובעבודתנו בתורה ותפלה של כל השנה רוח אייתי רוח ואשך רוח מלמעלה מהעולם אל הגילוי דברור נעשה אדם בצלמנו כדמותנו להיות בחי' ריה' מלך על כל האדם והו שתמליכונו עליכם. כי הנשמות עלו במקשה עליונה. וכמו שמוציאים מהשבתם מוכ' אל המועל דברור נעשה אדם וגו' כי בחי' תורה שבע"פ ובחי' היום וגו'. ור"ל שיאמר מאמר זה נעשה אדם וגו' כו'. וה' האמרך וגו' כי העלאת מ"ג כ"ה הוא ענין א' בחי' דיבור קחי' נוק' כו'. וה' האמרך וגו' כי העלאת מ"ג זו כתיב (תלים קמ"ח) לא עשה כן כו' והנשמות עלו במחשבה מפני כ"ה הוא הנותן להם כו' דברורם קעם בפה' כו' לתהלה לשם ולתפארת שיעשו מוחין לנוק' בחי' הבידי' וכי' דליל.

ענין ר"ה ויוה"כ: נוסם בלקי'ת הבוא (מב, א"ב) - כה מענין דרוש זה מבינים או גם נתבאר בפי - בדרוש שדגס קודם לו בלקי'ת דה היום הזה. ויפ"ל גו' ויבין גו': ראה פ"ח שפי' ריה' ס"ב ואלק' ש' המונות שם. ש' הסוקים שם סי' הארוז'ל כונת הנסירה. מלך גאות לב"ש: שנתלשב ונתצמצם בכמה לבושים וצומצום עד (שקרא' בחי' מלך לקי'ת שם). רחוק מקום: ככן שהוא אצל אביו בביתו (כי על עשית נאמר בהיותו קרוב) אלא שהאב מחריו מניו מנו (לקי'ת שם). מ"ש בבבא"רי: נוסם בסי' אוחי'ת להצ"ע. צ"פ כו' אברהם: נוסם בתוי"א (צ"ג ג'). אלה מ"ס ע"י. וה"י מספר: בלקי'ת למדבר. עיני כל: בלקי'ת מ' מטה. דצלם כו' בחי' אלו צליל: דצלם הוא בחי' חסד. ותפנות אוחיות: המשבה נפש הנשלות: הגבור (לקי'ת שם). מלבישים לו"א: שהאוחיות מליבושות השכל והמדות (ראה לקי'ת שם). הצלם הגילי: עצמיות ומהות טעם (לקי'ת שם). כל האדם: בדמוס הראשון (נוטומי, חרי"ח): כל האר. ואולי נתחלק וי"ש בלקי'ת וציל: כל האר - כל הארץ. כה בדיבורם: כן הוא בדמוס הא' ובלוח החיזקון. קבעם בפה: כ"ב אומות... קבעם בפה' ר"י (ר"ס). לתהלה לשם ולתפארת: ח"ב"ד: מבואר בלקי'ת סדי' שקדום.

מלך גאות לבש : שנתלבש ונתצמצם בכמה לבושין וצמצומים עד/סימן תיבת
 "שתקרא" וכתב : [?] שתנקרא בחי' מלך (לקו"ת שם).

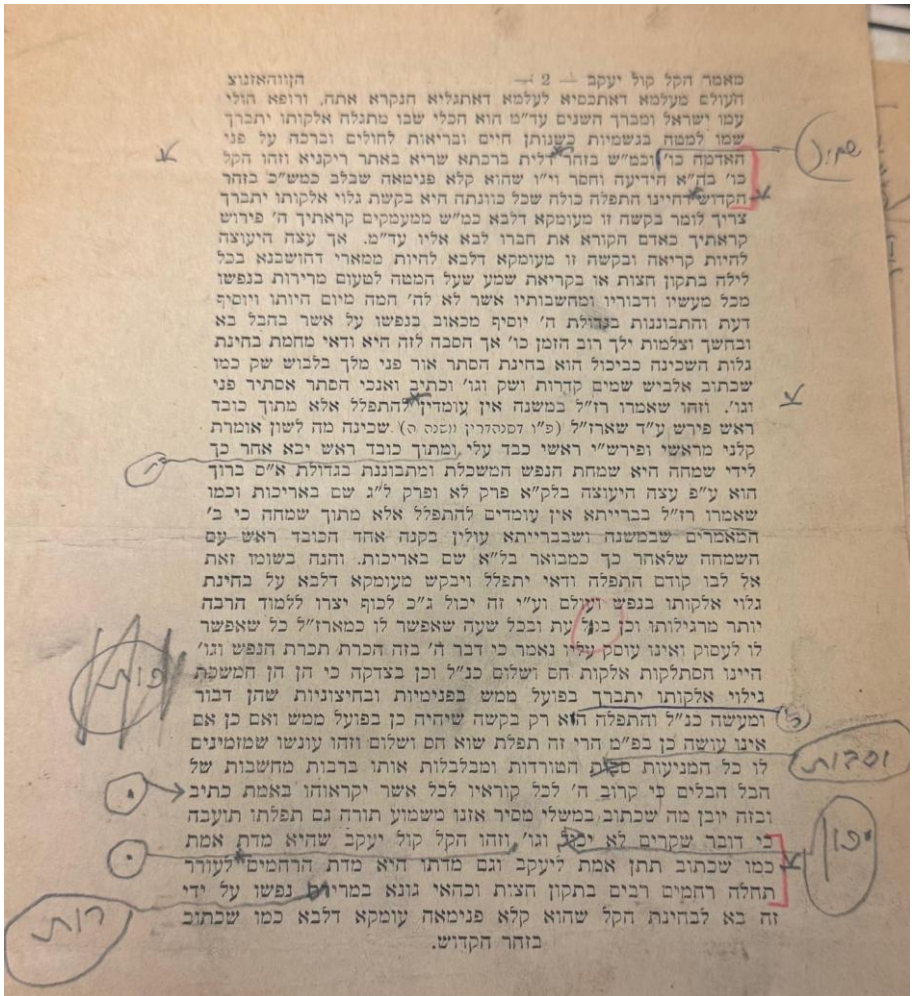
קבעם בפה : כ"ב אותיות . . קבעם בפה (ס' יצירה רפ"ב).

. . ודברה תורה כלשון בני אדם" . .

. . וכתיב לַבְּנֵי לֵבְבֹדִי בְרֵאשִׁית יִצְרָתוֹ אֶף עֲשִׂיתִי . .

. . ובתחלת ששת ימי בראשית כשעלה ברצונו לברא לעולם . .

.. וכמ"ש בזהר* דלית ברכתא שריא באתר ריקניא ..

.. כמשי"כ בזהר הקדוש* דהיינו התפלה כולה ..

.. וזהו שאמרו רז"ל במשנה אין עומדין* להתפלל אלא מתוך כובד ראש ..

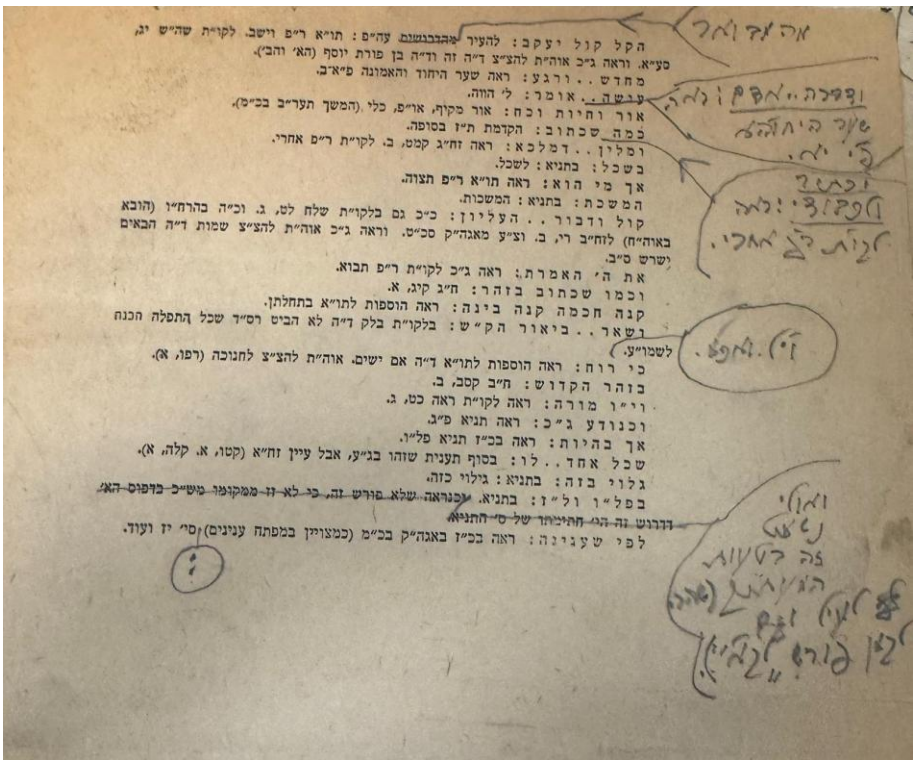
.. קלני מראשי ופירש"י ראשי כבד עלי, ומתוך כובד ראש יבא אחר כך ..

.. וע"י זה יכול ג"כ לכוף יצרו ללמוד הרבה יותר מרגילותו [.] וכן בצדקה

כי הן הן המשכת [תחילה שינה שיהי' כתוב "המשכות"] גילוי אלקותו יתברך

בפועל ממש ..

.. וזהו עונשו שמזמינים לו כל המניעות שבבוא וסבות הטורדות ומבלבלות אותו ברבות מחשבות של הבל הבלים כי קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת כתיב. ובזה יובן מה שכתוב במשלי מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה כי דובר שקרים לא יבול יכון וגו'. וזהו הקל קול יעקב שהיא מדת אמת כמו שכתוב תתן אמת ליעקב וגם מדתו היא מדת הרחמים* לעורר תחלה רחמים רבים בתקון חצות וכהאי גונא במרידתו נפשו על ידי זה בא לבחינת הקל ..

הקל קול יעקב: להעיר מהדרושים מהמבואר עה"פ: תו"א ר"פ וישב. לקו"ת שה"ש יג, סע"א. וראה ג"כ אה"ת להצ"צ ד"ה זה וד"ה בן פורת יוסף (הא' והב').

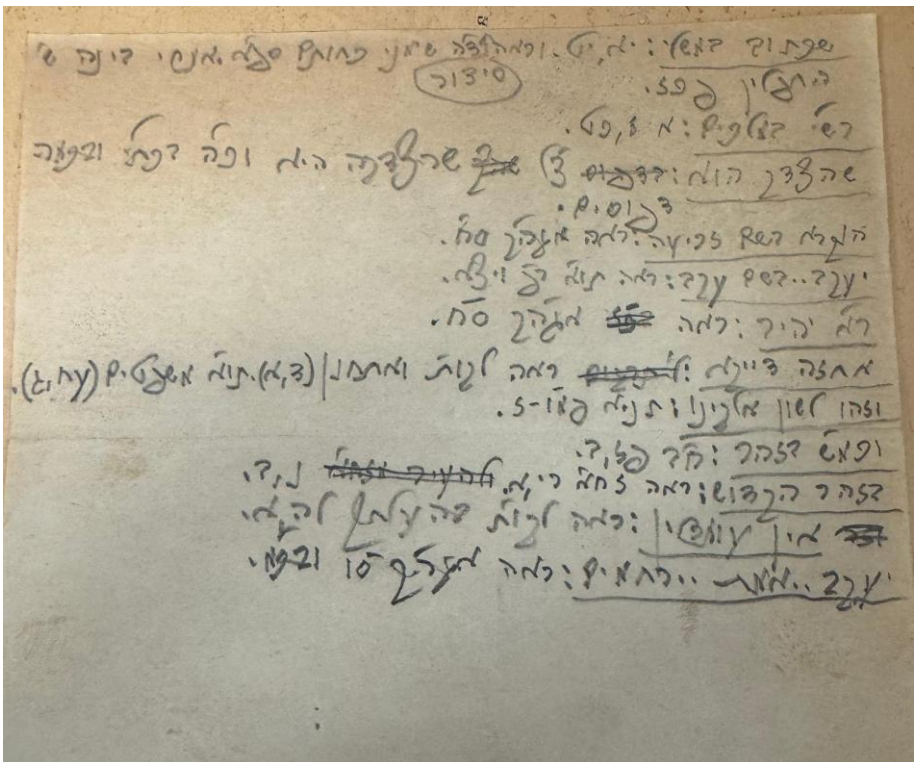
ודברה . . אדם: ראה שער היחווה"א פ"י יא.

וכתיב ולכבודי: ראה לקו"ת ר"פ אחרי.

ושאר . . ביאור הקי"ש: בלקו"ת בלק ד"ה לא הביט רס"ד שכל התפלה הכנה לשמו"ע. וי"ל. ואכ"מ.

בפל"ו ול"ו: בתניא. וכנראה שלא פירש זה, כי לא זו ממקומו משי"כ בדפוס האי דדרוש זה הי' חתימתו של סי' התניא. ואולי נשמט זה בטעות המעתיק (שהרי לפ לעיל וגם לקמן פורש "לק"א").

לפי שענינה: ראה בכ"ז באגה"ק בכ"מ (כמצויין במפתח ענינים): סי' יז ועוד.

שכתוב במשלי: יא, יט. וראה סידור ד"ה שימני כחותם ספ"א. אמרי בינה
ש' התפלין פכו.

רש"י במלכים: א ז, כט.

שהצדק הוא: בדפוס צ"ל שהצק שהצדקה היא וכ"ה בכת"י ובכמה
דפוסים.

הנקרא בשם זריעה: ראה אגה"ק ס"ח.

יעקב . . בשם עקב: ראה תו"א ר"פ ויצא.

ר"א יהיב: ראה בפ"ז אגה"ק ס"ח.

אחזה דייקא: ל' תרגום ראה לקו"ת ואתחנן (ד, א). תו"א משפטים (עח,
ג).

וזהו לשון אלקינו: תניא פמ"ו-ז.

וכמ"ש בזהר: ח"ב פז, ב.

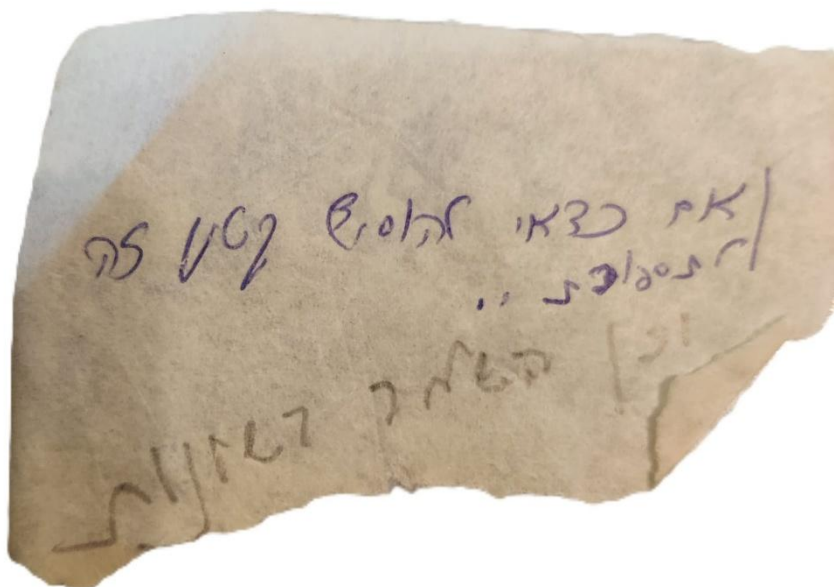
בזהר הקדוש: ראה זח"א רי, א. ולהעיר מזח"א נ, ב.

זה אין עומדין: ראה לקו"ת בהעלתך לה, א.

יעקב . . אמת . . רחמים: ראה אגה"ק ס"ו ובכ"מ.

ד

ספר המנהגים חב"ד

אם כדאי להוסיף קטע זה לתספורת ..

וכן השאר בשונות

פנינים בקשר ל"צבאות השם"

To ALL BOYS AND GIRLS!

לילדים וילדות

Dear Children, The Lubavitcher Rebbe, Rabbi Menachem M. Schneerson ^{z"l}, is mobilizing the "Army of Hashem (G-d's Army)". Children everywhere are being called upon to join this wonderful army.

You see, this Army is very special! You children are its very special soldiers AND OFFICERS, AND THE Commander-In-Chief is G-d himself. THAT'S why it's called the ARMY OF HASHEM.

By learning the Torah AND keeping its mitzvos, you are fighting the battle against the Yetzer Hara, to bring peace AND light into the world.

Surely you remember the stories OF OUR great King DAVID. He WON many wars, AND CONQUERED the ENEMIES OF THE JEWS. He wrote in the book OF PSALMS that the strength OF THE Jewish People is FOUNDED upon the children. "From the mouths OF BABES AND suckling's", he wrote, "G-d established strength to silence the enemy" (Psalm 8:3).

This means that when you boys and girls recite the words OF Torah, you assure the peace AND well-being OF our people. You CAN show the proper way for others, too. YOUR family AND friends CAN learn from you how beautiful it is to study Torah AND observe its mitzvos.

In this booklet there are twelve passages from the Torah. If you study them by heart AND teach them to your friends, you will be able to recite them everywhere, even when you do NOT have your books with you. That's how you CAN really help bring Moshiah NOW.

[תשמ"ג]

הגהות הרבי על טיוטת חוברת "י"ב פסוקים ומאמרי חז"ל" שי"ל ע"י
"צבאות השם":

(א) תחילה נכתב בנוגע ל"צבאות השם", אשר הרבי שליט"א
"mobilizing" "is" ("מגייס"). הרבי מחק מילים אלו וכתב: **ביקש אשר
ישתדלו לגייס**

(ב) **אזכיר עה"צ להצלחה רבה וכו'**

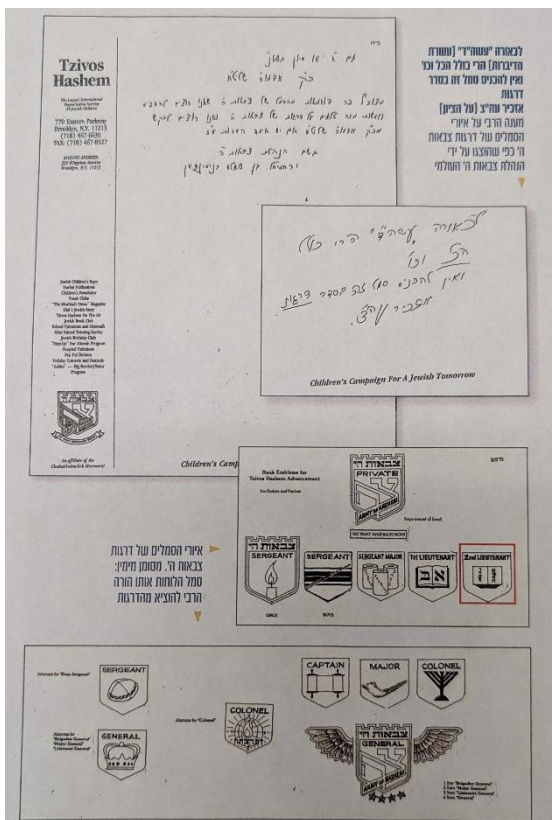
(ג) בקשר לציור "מצפן", כתב: **נוהגים שהקווים מחוץ לעיגול (והאותיות
בפנים) ואין שתי וערב**

(ד) **כדאי שיצרפו אליהם גם מגי'**

(ה) **נהוג ד' ציציות באם נראה הפנים וגם האחור**

(ו) **דוקא בנים לא הראו כלל**

[הגהה הראשונה מצילום כתי"ק (מופיע בע' 27). שאר ההגהות – מהעתקה].

[ט"ו סיון, תנש"א]

מענה לר' ירחמיאל בנימינסאן – מנהל "צבאות השם" – שכתב: "מצורף פה דוגמאות מהסמל של צבאות ה', שאנו רוצים להדפיס ולעשות מזה טלאים על דרגות של צבאות ה', ואנו רוצים לבקש מכם אדמו"ר שליט"א אם יש איזה הערות ע"ז". באחד הסמלים הופיע איור של שני לוחות הברית (מהעתקת המזכיר):

לכאורה "עשה"ד" הרי כולל הכל וכו'

ואין להכניס סמל זה בסדר דרגות.

אזכיר עה"צ.

יומן המזכיר הרב יהודה ליב גראנער ע"ה

תשח"י

יום ה' כ"ח אדר

נסיעה לאוהל בשעה 4:15. היום ירד שלג גדול וגם קור. (כנראה הסיבה העיקרית לנסיעה מאוחרת כזו היא ענין הב"ר שכ"ק אד"ש רצה שיוגמר הפס"ד עד נסיעתו וחיכה על זה זמן רב). חזר בשעה 5:45. שהה על האוהל רק 15 רגעים בערך. ע"ד תפילת מנחה אמר שהוא יתפלל בחדרו ויכולים להתחיל אשרי תיכף. תפלת ערבית בשעה 6:45.

בשעה 7:30 חזר מביתו ונכנס הרמ"ל. בשעה 8:00 התחילה יחידות עד שעה 6:00 בוקר. נכנס לאולם הישיבה וראה איך ששוכבים על הספסלים וישנים. חזר להיכלו ויצא לביתו בשעה 7:20 (כנראה שהתפלל אז).

(הלילה נכנסתי ליחידות ונמצא בגליון בפ"ע).

כ"ט אדר

בא בשעה 1:55 ונכנס רנ"מ שי' ותיכף אחריו הרמ"ל שי'. (הרנ"מ אמר שכ"ק אד"ש הביע לו תודתו על ביאתו היום).

מוצש"ק פ' ויקרא, ר"ח ניסן, פה"ח

בליל ה' שאל ח.ח. ע"ד התועדות. מתחילה אמר שאינו רוצה לעשות חילוקים (בדבר התועדות בעת האויפרופעניש) וכשאמר לו ע"ד ר"ח ניסן אמר שיש עוד 36 שעות לחשוב עד"ז. גם י.ו. שאל ואמר שאינו יודע בעצמו אם יתועד. אחרי התפלה היום נכנס חודקוב ושאל וענה בשלילה.

א, ב' ניסן:

בא בשעה 10 בערך. לא נסע להאהל. (כל חודש ניסן אין יחידות). לא נתן מעות

להתועד לא במוצש"ק ולא הלילה.

ג' ניסן

[...] לא יצא למנחה, בלילה חתונת הת' א.ש. שי'. כ"ק אד"ש מסדר קידושין (קודם שיצא להחופה שאל אם נסתדר העניין דנדן שעל ח.ח. ליתן להזוג וכאשר אמרו לו שטרם סודר. אמר שיחכה עם החופה עד שיסודר הדבר וכן עשו וכנראה שלא הי' שבע רצון מאי הסדר בזה).

בבוקר כשנכנסתי מצאתיו עוסק בהגהות תוכן השיחות. כשנכנסתי לתפילת מנחה שאל מי כתבן והאי טיב הסגנון הוא ביתר שאת ויתר עז.

ג', ד' ניסן

בלילה נתן את תוכן השיחות להדפיס במכונה ובקש למהר בזה שתוגמר ההדפסה עד חה"פ.

ה, ה' ניסן

בא בשעה 2 בערך. כשנכנסתי הי' עוד לבוש במלבוש העליון ותיכף נתן לי את חלק השני של תוכן השיחות ואמר: מ'דארף זיי דאס אפגעבין און היילין זיי מיט די פאטוראפיא [צריכים למסור את זה להם ולמהר בזה עם הפוטורפיא].

ע"ד ח.כ. שי' שכתבו לו באידיית בה בשעה שלמד פה בתו"ת וגם יש לו סמיכות על רבנות. היו יכולים לטלפן אליו.

וועגען דעם דעמאנסטריישאן ווייסט מען עפעס א טאלק [בקשר להפגנה האם יודעים מה הסתדר].

[...]

ה ו' ניסן:

שלח מכ' לכתב"ד ע"ד שמורה וחתם בשם מלא: מ... ש... גם שלח מכ' לב.א. ע"ד

שמורה וחתם בשם(?)

ו ז' ניסן:

הכנסתי הס' בתי מדרשים והי' שבע רצון מזה ואמר: דא איז גראדע א גוטע זאך.
אפשר נכלל כבר באוצר המדרשים ל.ל. אייכנשטיין.

[...]

ש"ק ח' ניסן שה"ג:

לא הי' התועדות וגם לא דא"ח.

[ההמשך נדפס בס' המזכיר ח"ב]

ד, כ"ו ניסן:

בא בשעה 2:10 וחיכה עליו ב.ג. ובקש רשות הכניסה ושהה שם עד זמן מנחה. באשר
לא ענה על הדפיקה בדלת טלפנתי וענה "מנחה, אדאנק". כשיצא הנ"ל אמר שלא יחכו
עליו כי הוא יתפלל מנחה בחדרו.

בלילה שאלני אויב מ'וייס שוין א טולק וועגען דעם פארבריינגען [האם העניין של
ההתועדות מסודר] ועניתי לא ונענע בכתפיו לאות של פליאה ואמר: פארוואס ווייס מען
ניט (לא הי' שבע רצון).

ש"ק כ"ט ניסן:

התועדות בשעה 1:30 (אחרי התפלה אמר לח. שמכאן והלאה יתחילו ההתועדות
דש"ק מברכים משעה 1:30). שני שיחות קודם המאמר. מאמר ד"ה כימי צאתך (המשך
למאמר דאחש"פ ד"ה והחרים). שיחות אחר המאמר.

קידש ובכלל הי' זייער אויפגעלייגט.

(ח. ח. רצה שבנו יקבל לעקאח ואמר כ"ק אד"ש להבן: זאג דעם טאטן ער זאל דיר ניט

האדעווען אויף פוילישע דרכים). הוא בעצמו התחיל הניגון כי בשמחה ובחיות גדולה.

א, ל' ניסן:

אם יודעים מי הי' אתמול בעל ההתועדות. נייע פנימ'ער אם יודעים מי הם.

[...]

למצוא הבטאון חב"ד החדש - כי מתקבל מכ' משם און ער אלראמירט.

ב, א' אייר:

בלילה נתן מכ' לכתוב ואמר שצריכים לשולחו עוד הלילה בדואר אוויר - דחוף. אחרי תפלת ערבית ביקש להכניס המכ' כי צריך לתקן שם, ואמר: זאל מען שוין אנהויבן קלאפון ס'דארף דאך היינט אוועקגיין [שיתחילו מיד לתקתק כי צריך היום לשלוח את זה]. ההערות אוסיף אח"כ.

בשעה 10 נכנס הרש"ג שי' ושהה שם כשתי שעות, אח"ז שאלני אם המכ' כבר נגמר ועניתי שנגמר רק שמחכה אני בעד ההערות וצוני להכניס טופס מהמכ' - איך דארף דאך וויסען אויף וואס צו שרייבן די הערות [אני הרי צריך לדעת על מה לכתוב את ההערות].

בקש למצוא הס' ארחות צדיקים (מתחילה אמר ארחות חיים והכנסתיו - והוא ס' מנהגי הגר"א - והראיתי והביט בו ואמר - מיט ביטול - אך! אין זה הספר, דאס איז א מוסר ספר [זה ספר מוסר] ע"ד מסילת ישרים נאר פון א פריערדיקן אסאך, וואס די ליטווישע לערנען אים, מ'האט אים אסאך מאל איבערגעדוקט אויך דא [מדור קודם זה ספר שהרבה ליטאים לומדים אותו והדפיסו את זה הרבה]. חפשתי אבל לא עלה בידי למצוא זה. מתחילה ציין לפט"ז ואמר שאינו זוכר בדיוק אם זהו ט"ז או מ"ז ובאם יהי טעות יאמרו שזהו טעות המדפיס (ואמר זה בצחוק קל). אח"כ מצא באוה"ת שמביא הס' הנ"ל ומציין שם איפה נמצא הענין וצוה לתקן עפ"י הנ"ל).

אח"כ אמר לי שח. יכנס למסור הענינים שלו. ווייל אויב ניט וועל איך זיך ווייטער פארנעמען מיט דעם, ס'איז דאך מים שאין להם סוף [אם הוא לא יכנס עכשיו אז אני שוב יתעסק עם ההערות של המכתב הרי זה מים שאין להם סוף].

ג, ב' אייר:

יום הולדת כ"ק אדמו"ר מהר"ש. לא נתן השתתפות להתנוועדות. ליל יחידות - פעם הראשון מאז הופסקה בסוף חודש אדר ונמשכה עד שעה 5:30 בערך. נשאר כאן להתפלל.

ד, ג' אייר:

[...]

ה, ד' אייר:

לא יצא לתפלת מנחה.

ליל יחידות. עד שעה 2 בערך

א, ז' אייר:

בא בשעה 2:30. אמר: מסתם איז דא אלע ענינים לויט די נייע צייט. (שאלתי אם להעמיד השעון בזמן החדש, וענה): דערווייל זאל זיין אזוי.

[...] שלא למזוג הכוס חמין.

ליל יחידות. בקשר עם היום הולדת שלי בליל זה, ח' אייר נכנסתי ליחידות ונמצא בגליון בפ"ע.

יחידות עד שעה 2:30 בערך.

(כ"ק אד"ש רצה לקצר הלילה ביחידות בקשר עם תענית שני קמא דמחר).

ב, ח' אייר:

בה"ב. תפלת ערבית בשעה 8:30. תיכף אחרי התפלה הלך לביתו, ושוב לא חזר. לתפלת מנחה הכל כרגיל (גם א"מ הקצר אחרי נפ"א ואחרי עלינו אמירת א"מ הארוך).

ג, ט' אייר:

בא בשעה 2:30. לא יצא לתפלת מנחה. ליל יחידות עד שעה 1 בערך.

ד, י' אייר:

בא בשעה 12:55. (ספרתי ע"ד א.ס. (אברהם סופר) שאינו רוצה להחליף הספרים כי אינו לומד דא"ח) זאל ער יע לערנען [שכן ילמד חסידות]. (שדברו אתו בדברי תורה והי בהתפעלות) זיי זיינען פון אים אויך געווען בהתפעלות. אין וועלכין ענין האבן זיי גערעדט (חצי שיעור בקדשים) ווי עס ווייזט אויס האלט ער אויף זיך אז ער קען לערנען זאל ער זעהן צו קענען(?) חסידות אויך. [האם אלו שדיברו איתו היו גם בהתפעלות מהידע שלו? ושאל אותי באיזה עניין בדברי תורה הם דיברו? אמרתי בדין חצי שיעור בקדשים. כנראה שהוא מחזיק מעצמו שהוא יודע ללמוד, א"כ צריך לראות שיידע הרבה חסידות ג"כ] (הוא ממשפחה ששם לא ידעו עד"ז) ער איז דאך אן אייניקל פון דעם חת"ס. נו, דער רבי פון חת"ס האט אויך געלערנט חסידות [הרי הוא נכד של החתם סופר והרבי של החתם סופר היה לומד חסידות].

[...]

ה, י"א אייר:

תענית חמישי. תפלת מנחה (ראה יום ב' ח' אייר לעיל).

נכנסו הנהלת הישיבה ושהו עד 8:30 ואח"כ נכנס ח. על עשרה רגעים בערך ואח"כ תפלת ערבית והלך לביתו (קודם לבית אמו שתליט"א).

ו, י"ב אייר:

בא בשעה 9:30. שאלתי ע"ד הנרות יאצ"ט אם כרגיל ואמר הן. אם צריכים גם נרות שעווה ואמר הן. ואיפה להניחה: בעסער דא (בהיכלו). בקבלת שבת אחרי מזמור שיר ליום השבת וה' מלך - אמר קדיש וכן אמר כל הקדישים. (לא צוה שמי שהוא יתפלל לפני התיבה).

ש"ק י"ג אייר:

יאצ"ט אחיו י"ל ע"ה. אמירת כל הקדישים. חצי קדיש אחרי קרה"ת.

י"ד אייר:

פסח שני. בא בשעה 2 בערך.

[...]

ביקש למצוא בהקדם מכתב ע"ד מקוה. אחרי תפלת מנחה נכנס הרא"א שי' יאלעס ושהה כשעה ורבע ואחריו מר גאלין שי' ששהה ג' רבעי שעה.

בלילה לא הי' יחידות. קודם מנחה שאל ע"ד השארית יהודה אם נדפסה התשובה ע"ד הציון בהאדיטש. אמר: ס'איז דאך דא א לאנגע תשובה פון ר' ליב יאנאוויטשער וועגען דעם ציון אין האדיטש, דאכט זיך אז אויסער אין התמים איז דאס ניט געדרוקט. ס'איז דאך א גרויסע תשובה [הרי יש תשובה ערוכה של ר' לייב יאנוביטש בקשר לציון בהאדיטש כמדומני שחוץ מספר התמים הרי זה לא הודפס. הרי זה תשובה גדולה]. בלילה עניתיו שנדפסה כבר ושאל א"כ למה לא נסמן כן בהערות וציונים. אמרתי שנשמנה כן על אתר. ואמר שצריכים לציין גם כאן כי צריך להיות דבר שלם, ובכלל למה אחד ציינו על אתר ועשרים לא ממנ"פ או כולם מציינים על אתר או כולם לא, מילא זהו דבר של עבר. אחרי תפלת ערבית שוב שאלני ע"ד הנ"ל ואמר שבביתו יש לו עוד תשובה בכת"י וגם היא צריכה ליכנס שם.

ב, ט"ו אייר:

טלפן שלא יחכו עליו בקרה"ת. בא בשעה 10:05 ונכנסתי ואמרתי שהמנין הב' עומד בחזרת הש"ץ ואמר: ווען זיי וועלען האלטין בא קרה"ת וועסטו מיר מודיע זיין [בעת שהם יהיו בקריאת התורה תודיע לי].

שאלתי ע"ד התשובה ואמר שאינו יודע אם היום יוכל למוצאה.

תפלת ערבית 8:35. בקש השיחה לנשי דיו"ד שבט. תיכף אחרי התפלה הלך לביתו.

ג, ט"ז אייר:

בא בשעה 2:25 בערך. שלא למזוג הכוס. ליל יחידות עד שעה 5 בערך. בין הנכנסים מר דויטש שי' - עורך עין בעין - ורשום אצלי בגליון בפ"ע ראה שם.

ד, י"ז אייר:

בא בשעה 2:25. (לא נכנסתי).

ה, ח"י אייר, ל"ג בעומר:

בא בשעה 7:35. נכנס לביהמ"ד. ואח"כ בשעה 7:50 עוה"פ. כשנכנסתי עם הכוס חמין מצאתיו שמגיה התניא כ"ס. (השולחן צוגעקליבען ומכוסה כמו בעת יחידות).

לא היה יחידות. כל היום הי' עסוק בעניני דפוס. בבוקר בהגהת התניא. אח"כ הגי' הגעלים של השארית יהודה, הגהת הבטאון חב"ד חו' ט"ז, ואח"כ התוכן השיחות של צאגו"ח. כשנכנסתי בלילה קודם תפלת ערבית אמר שיש לתקן הלוח התיקון של הבטאון חב"ד, ושלפלא שע"ע לא נתקבל החומר בשביל חו' י"ז ולשלוח מהיר.

ו, י"ט אייר:

בא בשעה 2:50 בערך. נתן לי הלשון של כ"ק אדמו"ר מהר"ש ארונטער אריבער, אמרתי שהערה אחת חסרה ונתן לי זה אחרי שהביט באור התורה ובמד"ד ואמר: אז זיי וועלען ווייטער אזוי מאכין אז איך וועל דארפן שרייבין פון אנהויב ביז ענדן וועל איך סטאפין די גאנצע ביזנעס [אם הם ימשיכו לעשות בצורה כזו שאני יצטרך לכתוב מהתחלה עד הסוף אז אני יעצור את כל העניין].

ז"ק כ' אייר פ' אמור:

אחרי התפלה שאלתי עבור שד"פ פ.

מוצש"ק: כשהייתי במשרד יצא מחדרו ונכנס למרכז ונתן מעטפה קטנה לח. פניו הק' הי' פארטראכט(?).

א, כ"א אייר:

בא בשעה 2:30. כשנכנסתי ראיתי שעל הרצפה מונחים הרבה ספרים שהוצאו מהארון ואמר לי 10 מינוט אחרי מנחה אוכל ליכנס לסדר הספרים ולהוציא המונח (לבד איזה ספרים) ולהכניס התלמוד ירושלמי תלמוד בבלי בכרך אחד והביכלעך מאמרים

ושיחות (שלו). לא יצא למנחה. 3:40 אמר לח. אויב איך וויל מאכין א טאלק קען איך אריינגיין [אם אני רוצה לעשות סדר בחדר שאני יכנס]. שאלתי אם ישנן עוד ספרים שצריכים להכנס ואמר שאתן לו הרשימה של ספרי המוסד קוק אבל באשר אין לי רשימה מיוחדת מספריהם נתתי לו האינעקס קארדס [הכרטסת], עבר על כמה מהם וציין איזה מהם להכניס. ובכלל אמר שישנם הרבה ספרים שצריכים להכניס כאן. נתן לי בחזרה הא.ק. ואמר שלעת עתה יספיק זה ובפעם שני ימשיך בזה.

ליל יחידות עד שעה 4 בערך.

ג, כ"ג אייר

בא בשעה 2:35. שלא למזוג הכוס. לא יצא למנחה.

ליל יחידות עד שעם 2:30 בערך. בין הנכנסים מר פרת - הקונסולאט דני. - ביחד עם הרב הולנדר, שהו כשתי שעות.

ד, כ"ד אייר:

בא בשעה 8:30 בוקר. נכנס לבית מדרש.

כשנכנסתי עם המכתבים מצאתיו עוסק בחתימת מכתבים. מסרתי התוכן שיחות של אחרון של פסח ואמרתי שבהתאם להוראת כ"ק אד"ש לשפר סגנון השיחות מסרו זה ל.. שיתקן הצריך תיקון. אמר: איך מיין ניט נאר דעם סגנון, זיי שרייבן אזוינע ווילדע זאכן, איך ווייס ניט פון וואנען נעמען זיי דאס. וועגן סגנון קענען זיי א קוק טאן וואס איז פאריכט געווארן איצט און אויך די פריערדיקע. בכלל האב איך שוין אסאך מאל געזאגט אז דעם לשון הפסוק ומאמר רז"ל דארף מען שטעלן אזוי ווי ס'שטייט. וואס האט ער דא פאריכט. ס'איז דאך גארניט ניטא. אך! ווער האט דאס איז צייט אויף דעם. ס'איז דאך א גאנצער ספר, איז ווער האט צייט איצט אויף ארויסגעבען א ספר, אז עס ווארטען הונדערטער בריף וואס מ'דארף ארויסשיקען, דאס איז נאר תוכן השיחות, ס'איז דאך די גאנצע שיחה. [אני לא מתכוון רק הסגנון הם כותבים ווילדע זאכן, אני לא יודע מאיפה הם לוקחים את זה. בקשר לסגנון הרי הם יכולים להסתכל בשיחות הקודמים שתוקנו ולפי זה להתאים את הסגנון. בכלל כבר אמרתי שלשון הפסוק ומאמר רז"ל צריכים לכתוב כמו שזה כתוב.

והמשיך לומר. מה הוא תיקן כאן? אין כאן שום תיקונים. למי יש הזמן על זה? הרי זה ספר שלם. אז למי יש זמן להוציא ספר עכשיו בעת שמחכים מאות מכתבים שצריכים לשלוח לאנשים ופה זה מדובר רק על תוכן השיחות. פה יש כל השיחה ולא רק התוכן] ומנה מספר העמודים. (אמרתי שבטח נכלל פה גם השיחות של שבת מברכים) ואמר עוה"פ ווער ווייס ווען איך וועל זיך קענען נעמען צו דעם [מי יודע מתי אני יוכל לטפל בזה?] (והניחה על השולחן).

כשנכנסתי לתפלת ערבית שאלני: ווי לאנג בלייבסטו, ס'איז דא א בריף איבערצוקלאפן היינט [עד איזה שעה אתה נשאר בלילה, יש מכתב שצריכים לתקתק היום] אמרתי שעה 10:30 בוודאי, אמר: בטח יהיה נגמר קודם לכן. אחרי תפלת ערבית נכנס רח"ל שי' ושהה שם עד 10:15 ב10:35 שאלני: דו וואלסט געוואלט איבערקלאפן דעם בריף איצט [אם אני יכול עכשיו לתקתק את המכתב?] אמרתי הן.

ה' כ"ה אייר

אחרי קריאת התורה יצא מ770 (בדרך ההולך לביתו), הלך לאט לאט ובשעה 11 חזר. נכנסתי בשעה 12:15 למזוג הכוס חמין והיה עסוק במכתב שהתחיל בשעה 11, ונתן לי המכתב, ותיכף אחר שיצאתי סגר את הדלת (היינו שבדק אם סגור). בשעה 1 ביקש להוציא הפאסט וכשנכנסתי ראיתי שהכוס חמין עומד מלא כמו שהנחתיו לפני שעה בערך.

ליל יחידות עד שעה 2 לערך.

יום ו' כו אייר:

בא בשעה 2:40 בערך. שלא למזוג הכוס חמין. שאל אודות פרת.

ש"ק מברכים החדש סיון

התועודות בשעה 1:30 עד 3:20. ב' שיחות קודם המאמר (בענין שמיטה אצל הר סיני). מאמר ד"ה להבין ענין ספה"ע (מאמר לא ארוך). ג' שיחות אחרי המאמר. בכלל לא הי' אויפגעלייגט.

א, כ"ח אייר

בא בשעה 2:15 בערך. שלא למזוג הכוס חמין.

ליל יחידות עד שעה 4:30 בבוקר

ב, כט אייר, ער"ח סיון:

שאל אותי ע"ד המקווה ביוניון באשר לא התדברו אתם כרגיל (ביררתי שיכולים לילך שם).

נסיעה לאוהל 2:15 וחזר ב6:20.

ג, ר"ח סיון:

אחרי קריאת התורה (10:30 בערך) הלך למקווה (711).

הלילה הקאנווענשען של נשי ובנות חב"ד. מכתב לכבוד זה. בשעה 5:30 נכנסו מנשי חב"ד לקבל ברכתנו הק' (קודם לכן ביקשני ליכנס לסדר שם באופן שיהיה עוד מקום).

באשר הי' עולם גדול היה צפיפות גדולה ואמר: איבער א יאר זאל מען זיך מער שטופן און ווינציקע פלאץ.

אח"כ הי' שיחה (יש לי בפ"ע).

ד, ב' סיון:

בא בשעה 2:30. לא יצא למנחה.

ה, ג' סיון:

שאלני ע"ד הקאנווענשאן. בלילה מכ' ארוך ל-מ.פ. שי'

ו, ד' סיון:

בא בשעה 2:30 בערך. שאלתי ע"ד הסתפרות השערות ואמר: מ'דארף פרעגין בא א רב, דא ר' שמואל'ן. ס'איז דאך אן אפענע דין אין שו"ע איז וואס איז די שאלה [צריכים

לשאל רב הרי יש כאן ר' שמואל, הרי זה דין מפורש בשו"ע אז מה השאלה].

בשעה 6 בקש אגרת אוויר פשוטה, ולא ה' ואמר שצריך רק פשוטה.

אחרי תפלת מנחה אמר לח. שאין נמצא אצלו הביכל משנת ת"ש (לא שאל אם המאמרים או השיחות), וכן אין לו נייר שיוכל לכסות השלחן. הכנסתי הנ"ל אחרי תפילת קבלת שבת וערבית (באשר לא ה' נייר לקחתי מפה ושאל בתהמון מה זה? ואמרתי שאין נייר. נו זאל זיין דאס [שיהיה זה]). ובקש ג"כ להכניס הביכלאך דאדה"ז ושארית יהודה. שאלתי ע"ד הטלית אם להכניס כעת ואמר: טו ווי דו ווילסט [תעשה כפי שאתה רוצה].

ש"ק ה' סיון:

אחרי התפלה קרא את ח. ואמר שבשעה 1:30 יצא צו א קורצין פארבריינגען [להתוועדות קצרה]. יצא כנ"ל ושהה עד 2:40. ה' ג' שיחות (לא מאמר). שיחה א': הקדמת נעשה לנשמע ביום ה' בסיון, הקדמה והכנה למ"ת. ב: שצריך להיות בכל הלבושים. ענין העומר אשת זנונים ואשת חיל. ג: סיום מסכת סוטה ענוה ויראת חטא.

בלילה - ליל א' דחה"ש - בשעה 3 בערך הופיע בהשאלאש ישב על מקומו לקח מטפחת מכיסו כרך על ידו הק' והתחיל ד"ה משכני אחרין נרוצה. משכני ל' יחיד - יחידה, אחרין נרוצה העבודה עם נה"ב התוקף וזה מוסיף בהנה"א.

א', ו' סיון יום א' דהג השבועות:

התפללו בהשאלאש, תהלוכה לאיסט ניו יורק ובארא פארק. הגם שה' גשם גדול. בסעודה - שאלוהו ע"ד המאמר דאתמול שחידוש אצלם ואמר שהוא דשנת תרנ"ה היינו רק חלק ממנו. (רא"ס אמר שנדמה לו ששייך לרס"ו וענה כ"ק אד"ש שאין שם. אח"כ אמר שבשנת תרס"ח שמע זה ואמר כ"ק אד"ש שבהמאמרים דשנת תרס"ח שראה אין כזה ואח"כ אמר): ברובו איז דאס פון דעם אלט'ן רבי'נס מאמרים [הרי זה מהמאמרים של אדמוה"ז] (שאמרם בהמשך, כך לפי דעתו). ורק קטע מרנ"ה, און בכלל איז מען ניט געווען אפגעהיט אין דעם בשם אומרו בא חסידות אעפ"י וואס ס'איז דא א דין שו"ע כל האומר שמועה בשם אומרו מביא גאולה לעולם איז אבער בא חסידות האט מען געזעהן פון די רביים אז לא ה' נזהר בזה וכידוע שכל הנשיאים אמרו ענינים וקטעים מהקודמים

להם ובפעמים רבות אות באות ולא דייקו לומר שזהו בשם זה וכו', וכמו שרואים זה אצל כ"ק אדמו"ר האמצעי שמעתיק ומביא הרבה קטעים מכ"ק אביו אדה"ז ואינו אומר שזהו מאביו, וביחוד בשער היחוד ושער האמונה מעתיק הרבה מאדה"ז ואינו מזכיר אביו כלל ובטח ה' כן אצל כ"ק אדה"ז - שאמר ענינים ששמע מהקודמים ואעפ"כ לא אמר בשם אומרו. וכן ה' אצל כל הנשיאים ופעמים ה' אומרים מאמר כולו אות באות כלשונו ולא אמרו ממי זה. כן ה' אצל כ"ק מו"ח אדמו"ק וכ"ק אביו הרש"ב. [בכלל לא נזהרו כ"כ בעניין לומר בשם אומרו בחסידות. אע"פ שיש הדין בשו"ע כל האומר שמועה בשם אומרו מביא גאולה לעולם. אבל בחסידות ראו אצל הרביים שלא נזהרו בזה כידוע. כל הנשיאים היו אומרים קטעים מהקודמים להם. ובפעמים רבות אות באות, ולא דייקו לומר שזהו בשם זה וכו' וכמו שרואים זה אצל כ"ק אדמו"ר האמצעי שמעתיק ומביא הרבה קטעים מכ"ק אביו אדמוה"ז ואינו אומר שזהו מאביו וביחוד בשער היחוד והאמונה מעתיק הרבה מאדה"ז ואינו מזכיר אביו כלל. ובטח היה כן אצל כ"ק אדמוה"ז שאמר ענינים ששמע מהקודמים ואעפ"כ לא אמר בשם אומרו. וכך היה אצל כל הנשיאים, ולפעמים היו אומרים מאמרים אות באות כלשונו ולא אמרו ממי זה. כן היה אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר ואצל כ"ק אביו הרש"ב].

ב, ז' סיון ב' דחה"ש:

התועדות בשעה 8 בערך עד שעה 2:45. הרבה שיחות. מאמר ד"ה קרוב ה' לכל קוראיו (אמת תורה, עצם נמצא בכל מקום בלי שינוי). ה' זייער אויפגעלייגט [היה במצב רוח מרומם]. צוה לנגן ניגון של העולמשיע "אחד מי יודע.. אחד החופר בור וכו'". ניגון מכל הנשיאים (גם צמאה) השלשה תנועות. ניגון ד' בבות ובבא ד' פעם א'. בעת נייע זירוצ'י חלאפצי עמד ממקומו ורקד בחיות גדולה מיט גרויס לעבעדיקיט.

כשהביאו הביכורים הרגיש אז מ'איז געווארען פרייליכער אמר: מ'זאל האבין א גרעסער התפעלות בשעת'ן ליתן ושור הבר וואס מ'וועט באלד בריינגען [שיהיה התפעלות יותר גדולה בשעה שיביאו את הלוייתן ושור הבר שבקרוב יביאו את זה]. קודם ברהמ"ז בקש רז"ד ש' לחלק הביכורים ואמר: אבער מ'זאל ניט חאפן [אבל שלא יחטפו את זה]. ועשו היפך מזה, ולא היה שבע רצון כלל וכלל (דחקו אותו ג"כ). תיכף אחרי זה נתן החלות וכל הענינים שלו שנשאר לחדוקוב לשמור עליהם.

ברהמ"ז, ערבית, הבדלה, כוס של ברכה. אחרי כוס של ברכה סיים הברכה האחרונה בקול והתחיל תיכף כי בשמחה (לא אמר שום ברכה).

בלילה אחרי ההתוועדות הכנסתי הפאסט ואמר ע"ד החשמל שנתקלקל בחדרו.

ג, אסרו חג, ה' סיון:

בא בשעה 2 בערך.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה שביום זה יסדרו כינוס של תורה וישתתפו בזה ככל האפשרי והנואמים יהיו בעיקרם האורחים מערי השדה וכו'. וכן היה. קודם תפלת ערבית שאלני מה נשמע אצלם, מי הנואמים ומה נאמו ואם ימשיכו אחרי ערבית ג"כ)

יחידות עבור האורחים עד שעה 4 בערך. נכנס הרמ"ז שי'. שאל ע"ד התלמידים אם יתעסקו במחנה ג", ואמר בפירוש לא שאין צריכים לבטלם מלימוד התורה ואמר זאת בפעסטקייט.

ט' סיון

שאלני ווער זיינען געווען די פנים חדשות [מי היו פנים חדשות בהתוועדות]. ספרתי ע"ד תלמידי הישיבות ושכלל לא התאספו עם רב כרגיל, שאל הסיבה לזה. אח"כ אמרתי שבקצה השני של השאלאש אין יכולים לשמוע ואמר: פארוואס, ווייל מ'טומלט אדער ווייל ס'איז ווייט אויב ווייל מ'טומלט איז דאך דא אן עצה צו דעם אז מ'עט ניט טומלען. אויב צוליב ווייטקייט קען מען דאך ניט מאכן נענטער [שאל אותי בגלל שיש רעש או שהם רחוקים? אם זה בגלל רעש אז יש עצה שלא יהיה רעש ואם זה מצד שהם רחוקים, אז לא יכולים לעשות שיעמדו יותר קרוב?].

בלילה קודם ערבית נתן מכתב מהיר. למכתב זה היה צריך להיות עוד מכתב ווחפשו וכאשר לא מצאו בקשני לברר אצל הרמ"ל, וענה שלא קיבל מכתב כזה. וכאשר השבתי זה היה לפלא גדול ואמר: נו, אפשר וועסטו עס נעמען יעצט [אולי עכשיו תיקח את זה] והתחיל לאמר ואח"כ כתב בעצמו ובקש לעשותו תיכף.

ע"ד גריסבערג האסון של הנוסעים חזרה לדיטרויט.

הסתפר היום אחרי תפלת מנחה.

ה, י' סיון

שאל ע"ד גרינסבערג הנשמע שם. הציע שיסעו לשם מכאן נציגים, אחיו וחמיו לשבות שם השבת לעודדם ולשמחם וכו'. (נסעו א. שט. [אברמל שם טוב] ורי"ק [שייע קארף]). כ"ק אד"ש שלח עמהם מכתב לשד"ב וזוג' שי'.

חודקוב שאל אצל כ"ק אד"ש פי' התיבה בתניא הקדמה לח"ב, שייך לשון מצוה וציווי אם הנקוד הוא: מצוה או מצוה לקח כק אדש תניא וקרא בו ואמר: מצוה והלא כתוב אשר אנוכי מצוה אתכם.

לא ה' יחידות. אחרי ערבית שאלתי ע"ד קידוש הלבנה ואמר: איך וועל מחדש זיין שבת נאכטס [שיחדש מוצ"ש].

ו, י"א סיון:

בא בשעה 2:40 בערך. - ע"ד שד"ב ש"ט.

ש"ק י"ב סיון:

לא ה' התועדות.

דו"ח מהתועדות יום הבהיר כ"ח סיון במשך השנים

כ"ד. מוצש"ק פ' שלח, מבה"ח תמוז, כ"ח סיון ה'תשמ"ו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א

הננו בזה למסור דו"ח מ"התועדות-חסידיים" לרגל יום הבהיר כ"ח סיון יום מלאת ארבעים וחמש שנה לבוא כ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית שתליט"א לארה"ב - "חצי כדור התחתון".

התחלת התועדות התקיימה בה"זאל" למעלה, והתחיל בשעה 11:30 לערך, ה"מנחה" הי' הרב מאיר הארליג שלי', שגם חילק במשך כל התועדות את המשקה שזכינו לקבל מכ"ק אדמו"ר שליט"א. ראשון הנואמים הי' הרב יואל הכהן כהן שי' שחזר על השיחה הא' מהתועדות דכ"ח סיון, ע"ד הענין ד"יפוצו" "מעיונתו" "חוצה" שנפעל עי"ז שבאו ל"חצי כדור התחתון".

בהשולחן הראשי ישבו הרבנים הרב מארלו והרב העלער, וכמה מזקני וחשובי אנ"ש. במשך זמן קצר נהי' המקום (ה"זאל") צר מלהכיל את כל הקהל כ"י, וע"פ דרישת הקהל החליטו להמשיך את ההתועדות בה"זאל" למטה.

לאח"ז דיבר שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א ל"וואוסטער" הרב צבי הירש פאגעלמאן שלי', ופתח שזוהי שמחה גדולה שזכינו בפעם הראשונה שכ"ק אדמו"ר שליט"א התייחס לזה בגלוי בהתועדות, וכן זוהי פעם הראשונה שיום זה נחגג כפירסום וכו', וסיפר מה שזוכר מכ"ח סיון תש"א ומהתועדות הראשונה של כ"ק אדמו"ר שליט"א בבואו לארה"ב.

לאח"ז דיבר הרב לייב פויזנר שלי' וסיפר ג"כ כמה סיפורים שהוא זוכר, וכמה הוראות וביאורים שזכה לשמוע מכ"ק אדמו"ר שליט"א בהשנים הראשונות לבואו לארה"ב.

כל הקהל הי' בהתפעלות גדולה מהגילוי של הסיפורים שמעו בפעם הראשונה, ומרוב צימאון הקהל וע"פ בקשתם המשיכו הרב פאגעלמאן והרב פויזנר שלי' לספר סיפורים עד לערך 2:30.

כשנגמרו הנואמים התיישב הרב פאגעלמאן עם קבוצה מאנ"ש והתמימים, והמשיך לתאר ולספר את אשר זכה לראות אז, ואח"כ המשיכו כו"כ להתועד עד לערך 5:30.

בהתועדות השתתפו כ-300 אנשים שיחיו כ"י.

ויה"ר שנזכה לגרום נח"ר אמיתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ושנזכה לקיום היעוד ד"דין נצח" וכו"ק אדמו"ר שליט"א יולייכנו קוממיות לארצנו "נאו".

מאיר יהודה ישראל הארליג
שניאור זלמן ליבעראו
מנחם מענדל שארפשטיין
יוסף יצחק גרינבערג

ב"ה. יום ב', יום הבהיר כ"ח סיון שנת תשמח ותשמח, שנת הקהל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א

הננו בזה למסור דו"ח מהתוועדות חסידים שהתקיימה ב770 אתמול, לכבוד יום הבהיר כ"ח סיון.

התתוועדות החלה לאחר תפלת מעריב, הרה"ח ר' יואל שי' כהן לימד את המאמר ש"ל לכבוד כ"ח סיון.

הר' מאיר שי' הארליג הנחה את התוועדות.

אח"כ נאמו: הר' יהודה צבי שי' פאגעלמאן שסיפר אודות התקופה ההיא, ואודות השליחות דרוויכנו בהפצת המעניות וכו'.

הר' זלמן שי' יפה סיפר ע"ד התחלת ההתקרבות שלו לכ"ק אדמו"ר שליט"א, ועוד.

הר' שלום דובער שי' וואלאפ דיבר במעלת היום ד"כח" בסיון וכו'.

הר' לייבל שי' פויזנר חזר על כמה מביאורי כ"ק אדמו"ר שליט"א שזכה לשמוע בשנים ההם.

הר' שמואל שי' לו דיבר ע"ד המעלה להיות כאן בקראון-הייסט אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א, ודיבר ג"כ אודות הענין של תביעה לביאת משיח (שע"פ שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א בחוה"מ פסח ש.ז.). שהחלה בעיקר בביאת כ"ק אדמו"ר שליט"א לארצה"ב.

השתתפו בהתוועדות לערך 500 איש, בעת התוועדות חולק המשקה שנתן כ"ק אדמו"ר שליט"א במיוחד עבור התוועדות זו, כבוי"כ חולק במשך התוועדות ה"תשורה" שהופטנו לכבוד יום זה.

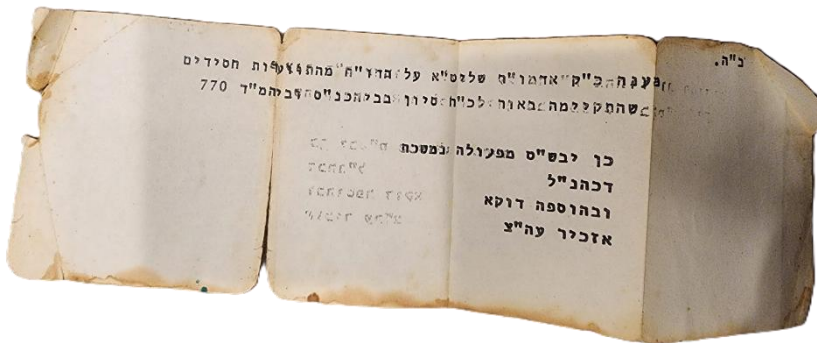
אח"כ המשיכו להתוועד עד הבוקר, עם המשפיעים ר' יצחק שי' שפרינגער, ר' פלינחס שי' קארף ור' חש"ב שי' ליפסקער, באמצע התוועדות דיבר ר' יצחק שפרינגער אודות הגזירה האיומה ד'מיהו יהודי"ן, ובקשר להדיון וההצבעה שצריכים להתקיים בלמנים הקרובים ביקש שכל הקהל יאמרו ביחד הקאפיטל של כ"ק אדמו"ר שליט"א והקאפיטל של הרבנות הצדקנית נ"ע (פ"ז ופ"ח), ואמרו כולם ביחד, ולאח"ז שרו ביחד **"ידון נצח"**, ואח"כ המשיך להתוועד, ותבע שצריך להיות **"לך לדעתך"** בכל הענינים כפי שדיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות האחרונה.

התמליטם שניאור זלמן בן דאברושע ליבעראוו, יוסף יצחק בן דבורה גרינבערג וברוך אבערלאנדער שיחיו עזרו באירגון התוועדות והו"ל של ה"תשורה".

ויהי"ר שנזכה לגרום לכ"ק אדמו"ר שליט"א אך ורק נח"ר אמיתי, ושיבטל הגזירה האיומה דמיהו יהודי, ושיהי' **"ידון נצח"** בכל הענינים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א יוליכנו קוממיות לארצנו נאו! **עד סוף!**

בשם המארגנים

מאיר יהודה ישראל הארליג

בס"ד. ה' תמוז ה'תשנ"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מצו"ב דו"ח מהתוועדות חסידים רבתי דמוצאי יום הבהיר כ"ח סיון ש.ו. ב'770. לאחר חלוקת הקונטרסים דכ"ח סיון – יובל שנים, סידרו השולחנות בביהכנ"ס ובשעה 1:00 הקהל (שהי' למעלה מ-500 איש כ"י) נטל את ידיו על חלות, כן הי' דגים, בשר, מזונות שתי' וכו'.

אני הייתי המנחה, קראתי לר' יואל שי' הכהן והוא למד חלק גדול מהמאמר שכ"ק אדמו"ר שליט"א הגיה לקראת כ"ח סיון ש.ו. – ד"ה כימי צאתך מארמ"צ תשל"ח. אח"כ הזמנתי את הנגיד ר' יוסף יצחק הכהן שי' גוטניק והוא דיבר באנגלית והזמין את השופט מר מרדכי איינפעלד מאוסטרלי' שידבר ויפסוק פסק בתור שופט שמשיח חייב להתגלות מיד, ולאחרי השיחה דהיום מוכן לכל אחד שהמקום הכי נכון וכו' שיתגלה הוא ב'770. מר איינפעלד דיבר בחום ואהדה רבה על כ"ק אדמו"ר שליט"א ועל תנועת ליובאוויטש בכלל ועל כל פעולות ליובאוויטש בעולם שנעשים בהשראתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובסוף דרשתו אמר שבמקום שהוא שופט אז לאחר שהוא פוסק פסק ישנם מיד שוטרים שמחייבים לבצע את הפסק, אך במקום זה אינו יודע למי לכוון את ה"שוטרים" שיחייבו לקיים את הפסק, אך אם זה יעזור אז הוא פוסק שמשיח חייב להתגלות מיד, לאחר דרשתו הקהל מחא כפיו בהתלהבות. אחריו דיבר הרב חיים ש"ז שי' גוטניק בארוכה על מהות היום שהוא "יובל שנים" ומה שכ"ק אדמו"ר שליט"א פעל במשך 50 שנים אלו, והמשיך שכ"ז הוא בכדי להביא את המשיח, אח"כ דיבר על עניני משיח בפרטיות ושיבח את מסירות-נפשו של ר' דוד שי' נחשון ואמר שבאם הקהל כן אוחד שהוא צודק או לא, אָבער איך האָב דרך-אָרץ פֿאַר דעם יונגעראַמאַן וואָס שלאָפט ניט גאַנצע נעכט און גאַנצע טעג שטורעמט ער אַז משיח זאָל קומען – כי הענין נוגע לו, וסיים שיה"ר שכבר יהי' בפו"מ התגלות מלך המשיח למטה מעשרה טפחים. אח"כ סיפר הר' שמואל אייזיק שי' פאפאק כמה סיפורים מהשנים הראשונות. אח"כ סיפר הר' צבי שי' פאגעלמאַן מוואוסטער על ההתוועדות הראשונה של כ"ק אדמו"ר שליט"א בשנת תש"א ועוד כמה סיפורים נפלאים מהשנים שלפני תש"י.

הדרשות נסתיימו בשעה 3:00 ולמרבה הפלא נשאר קהל שמנה למעלה מ-300 איש והתיישבו להתוועד בכו"כ שולחנות, הר' אברהם יצחק שי' שם טוב בשולחן א' עם כו"כ תמימים ואנ"ש. הר' שמעון שי' לזרוב בשולחן ב' עם כו"כ תמימים ואנ"ש. הר' דוד שי' נחשון והריי"צ שי' גוטניק והר' נחמן שי' שפירא בשולחן ג' עם כו"כ תמימים ואנ"ש. ועוד כמה וכמה התוועדויות קטנות שנמשכו עד לאחר השעה 7:00 בבוקר. ברצוני לציין שהר' יוסף יצחק שי' גוטניק השתתף בחצי מההוצאות של הסעודה וההתוועדות.

יומן המשב"ק ר' מאיר הארליג ע"ה

סיון ה'תשל"ד

יום רביעי א' סיון

התפילות היו כרגיל. סיימו התפילה בשעה 12:15.

בשעה 1:30 היה התוועדות. ענינים: במדבר, מאמר כעין שיחה, רש"י ג, מיהו יהודי, פרק"א. סיים בשעה 5:35.

אח"כ היה מנחה. כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר 770' בשעה 8:40. מעריב כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:45.

כ"ק אד"ש הגיע 770' בשעה 10:15 ונכנס לקריה"ת כרגיל.

מנחה כרגיל בשעה 3:15. כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר 770' בשעה 7:10.

מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 1:00.

יום חמישי ב' סיון

כ"ק אד"ש הגיע 770' בשעה 10:10 ונכנס לקריה"ת כרגיל.

אח"כ הלך כ"ק אד"ש למקוה. כ"ק אד"ש הלך לאהל עם בגדי שבת בשעה 3:30, וחזר 770' בשעה 8:50.

אח"כ היה מנחה. בשעה 9:30 היה מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:10.

יום ראשון ה' סיון ערב חה"ש

כ"ק אד"ש הגיע 770' בשעה 12:15.

כ"ק אד"ש הלך למקוה וחזר 770' בשעה 1:10. כ"ק אד"ש הלך לאהל עם בגדי שבת בשעה 3:45, וחזר 770' בשעה 7:25.

אח"כ היה מנחה. מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:10.

יום שישי ג' סיון

כ"ק אד"ש הגיע 770' בשעה 11:55.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 6:30 וחזר 770' בשעה 7:30. מנחה וקבלת שבת כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:30.

יום שני ו' סיון א' דחה"ש

כ"ק אד"ש הגיע 770' בשעה 10:00. התפילות היו כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 3:30 וחזר 770' בשעה 4:40. מנחה התפללו בשעה 6:00. מעריב כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:45.

שב"ק פרשת במדבר ד' סיון

כ"ק אד"ש הגיע 770' בשעה 9:45.

יום שלישי ז' סיון ב' דחה"ש

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:00.
התפילות היו כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770 בשעה
5:30. מנחה התפללו בשעה 6:45.

בשעה 8:15 נכנס כ"ק אד"ש להתוועדות.
דיבר ענינים: שבועות, מתן תורה, משה,
דוד המלך, הבעש"ט, תהלוכה, חינוך
הכשר ותורה, מתן תורה – מבצע מזוזה,
מיהו יהודי, כינוס תורה, מאמר, נשי
חב"ד, וה' מבצעים, אח"כ ציוה לנגן כמה
ניגונים.

ברהמ"ז, מעריב, הבדלה, כוס של ברכה,
סיים בשעה 3:40. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 4:00.

יום רביעי ח' סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 1:10.

מנחה כרגיל בשעה 3:15. כ"ק אד"ש הלך
לביתו.

ליל יחידות עד 5:45.

שב"ק פרשת נשא י"א סיון

היה התוועדות עד 6:30.

יום ראשון י"ב סיון

כ"ק אד"ש הלך לאהל.

יום רביעי ט"ו סיון

כ"ק אד"ש הלך לאהל. אח"כ היה
התוועדות.

יום חמישי כ"ג סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:00
ונכנס לקריה"ת כרגיל. מנחה כרגיל.

ליל יחידות. בשעה 11:45 יצא כ"ק אד"ש
לתפילת ערבית. סיים יחידות בשעה
2:40.

יום שישי כ"ד סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 12:50. כ"ק
אד"ש הלך לביתו כרגיל בכל ערש"ק.

מנחה וקבלת שבת כרגיל. כ"ק אד"ש
הלך לביתו בשעה 11:00.

שב"ק פרשת שלח כ"ה סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 8:15.

תהלים כרגיל. בשעה 10:40 יצא כ"ק
אד"ש לתפילת שחרית.

בשעה 1:30 היה התוועדות. ענינים: שלח
לך, ה' מבצעים וכמה שיחות בהמשך
לזה. מאמר כעין שיחה. רש"י י"ד כ"ב.
ללקוטי לוי"צ דיבר אודות למה לא
פועלים בשכונה, למה אומרים בשמי
היפך הטוב והברכה. סיים בשעה 6:00.

מנחה. ואחר כך הלך כ"ק אד"ש לביתו
וחזר ל770 בשעה 8:00. מעריב כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:00.

יום ראשון כ"ו סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 12:40.

מנחה התקיימה בשעה 3:25. כ"ק אד"ש
הלך לביתו בשעה 6:15 וחזר ל770 בשעה
7:15.

בשעה 8:45 יצא לדבר לתלמידות בית
רבקה עד 9:10. אח"כ היה אצל כ"ק

אד"ש הרב חדקוב.

בשעה 9:20 יצא לתפילת ערבית. ובשעה
9:35 התחיל יחידות עד 4:10. בשעה 4:15
הלך כ"ק אד"ש לביתו.

יום שני כ"ז סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 1:00, אח"כ
התקיימה קריה"ת אצל חדרו הק'. כ"ק
אד"ש לא יצא לתפילת מנחה.
כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770 בשעה
7:20. מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 12:00.

יום שלישי כ"ח סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 12:40.
בשעה 3:00 היה הראש ישיבה אצל כ"ק
אד"ש עד 3:45. אח"כ היה תפילת מנחה
כרגיל.
כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770 בשעה
7:40. מעריב כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 12:15.

יום רביעי כ"ט סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 12:15.
אח"כ הלך כ"ק אד"ש למקוה. כ"ק אד"ש
הלך לאהל עם בגדי שבת בשעה 3:00,
וחזר ל770 בשעה 9:15.
אח"כ היה מנחה. בשעה 9:45 יצא כ"ק
אד"ש לתפילת ערבית.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:15.

יום חמישי ל' סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10
ונכנס לקריה"ת כרגיל.
מנחה בשעה 3:25. כ"ק אד"ש הלך לביתו
וחזר ל770 בשעה 7:15.
ליל יחידות בשעה 8:20. הפסיק לתפילת
ערבית בשעה 12:00. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 3:45.

*

אייר ה'תשל"ח

לשבת.

יום שישי ה' אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:20.
קבלת שבת היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 9:15.

שבת פרשת קדושים ו' אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 9:50 ונכנס
לתפילת שחרית כרגיל.
כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770 בשעה
7:20. מנחה היה כרגיל ואח"כ אמר
פרק"א.
מעריב היה כרגיל בכל מוצש"ק. אח"כ
התקיימה קידוש לבנה ואמר לי שלום
עליכם.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:45.

יום ראשון ז' אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10.
מנחה ומעריב היו כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 10:40.

יום שני ח' אייר בה"ב

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10
ונכנס לקריה"ת כרגיל.
מנחה היה כרגיל. מעריב היה בשעה 8:35
ליד חדרו הק'.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:35.

יום שני א' אייר בדר"ח

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10
ונכנס לקריה"ת כרגיל.
מנחה היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו.
מעריב היה כרגיל בכל יום. כ"ק אד"ש
הלך לביתו בשעה 11:20.

יום שלישי ב' אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:20.
בשעה 2:20 הלך כ"ק אד"ש לרופא וחזר
ל770 בשעה 4:00. אח"כ התקיימה
תפילת מנחה ליד חדרו הק'.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 6:00 וחזר
ל770 בשעה 7:10. מעריב היה כרגיל.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:45.

יום רביעי ג' אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10.
מנחה היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
וחזר ל770 בשעה 7:00.
מעריב היה כרגיל בכל יום. כ"ק אד"ש
הלך לביתו בשעה 10:30.

יום חמישי ד' אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:15
ונכנס לקריה"ת כרגיל.
מנחה ומעריב היו כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 10:30.
היום כ"ק אד"ש עסק בהגהת הליקוט

יום שלישי ט' אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:15.
מנחה ומעריב היו כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:50.

יום רביעי י' אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10.
מנחה היה בשעה 3:25. בשעה 9:15 היה רופא א' אצל כ"ק אד"ש ולא נכנס לתפילת ערבית.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 11:10.

יום חמישי י"א אייר בה"ב

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10 ונכנס לקריה"ת כרגיל.
מנחה היה כרגיל. מעריב התקיימה ליד חדרו הק'.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:30.

יום שישי י"ב אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10.
כ"ק אד"ש הלך למקוה. כ"ק אד"ש הלך לאהל עם בגדי שבת בשעה 3:10, וחזר ל770 בשעה 7:25.
נכנס לקבלת שבת כרגיל ואמר קדיש בעת התפילה.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:30.

שבת פרשת אמור י"ג אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 9:45 ונכנס לאמירת שיר של יום ואמר הקדישים בעת התפילה.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 3:35 וחזר ל770 בשעה 6:45.

תפילת מנחה התקיימה בשעה 7:45. לא אמר קדיש דרבנן לפני התפילה כרגיל בכל פעם. הודיע לריל"ג שתהיה התוועדות.

קודם תפילת ערבית אמר קדיש דרבנן. אחרי תפילת ערבית הודיע שההתוועדות תהיה בשעה 10:00.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:35 וחזר ל770 בשעה 9:45.

בשעה 10:00 נכנס כ"ק אד"ש להתוועדות. דיבר ענינים: מאמר, פסח שני, רש"י, לקוטי לוי"צ, שטחים, מבצעים, ל"ג בעומר, ציוה לנגן כמה ניגונים.

סיים ההתוועדות בשעה 1:00 וכ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 1:30.

יום ראשון י"ד אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 11:00.
כ"ק אד"ש הלך למקוה. לאהל הלך כ"ק אד"ש עם בגדי שבת בשעה 3:00, וחזר ל770 בשעה 8:25.

מנחה היה כרגיל. מעריב התקיימה בשעה 9:30. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:45.

יום שני ט"ו אייר בה"ב

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:00 ונכנס לקריה"ת כרגיל.

מנחה היה כרגיל. מעריב התקיימה ליד חדרו הק' בשעה 8:45.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:20.

יום שלישי ט"ז אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 1:10.

מנחה היה כרגיל. אח"כ דיבר עם ר' קלמן
כהנא משעה 3:30 עד 4:20.

כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770 בשעה
7:10.

מעריב היה כרגיל. אח"כ דיבר כ"ק אד"ש
עם ר' ירמ' ברנובר.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 11:15.

יום רביעי י"ז אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:15.

מנחה היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
וחזר ל770 בשעה 7:10.

מעריב היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 11:20.

יום חמישי י"ח אייר ל"ג בעומר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10
ונכנס לקריה"ת כרגיל, קראו בס"ת של
משית.

כ"ק אד"ש לא הלך לאהל. מנחה היה
כרגיל.

בשעה 7:00 התקיימה התוועדות. דיבר
ענינים: ל"ג בעומר, רשב"י, כשרות,
אה"ק, מאמר, מבצעים, ציוה לנגן כמה
ניגונים, וסיים בשעה 10:10.

אח"כ התקיימה תפילת ערבית. כ"ק
אד"ש הלך לביתו בשעה 10:45.

יום שישי י"ט אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10.
אח"כ נכנס ד"ר ווייס לחדרו הק'.

קבלת שבת היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 9:40.

שבת פרשת בהר כ' אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 9:45 ונכנס
לקריה"ת ומוסף כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 3:10 וחזר
ל770 בשעה 7:30.

יום ראשון כ"א אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:30.

מנחה היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 6:10.

מעריב היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 11:30.

יום שני כ"ב אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10
ונכנס לקריה"ת כרגיל.

מנחה היה בשעה 3:40. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 6:40 וחזר ל770 בשעה
7:40.

מעריב היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 11:35.

יום שלישי כ"ג אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:45.

מנחה היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו.

בשעה 9:00 היה הרבא"ג בחדרו הק' עד
10:15. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה
11:40.

יום רביעי כ"ד אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10.
מנחה היה כרגיל בשעה 3:15. כ"ק אד"ש
לא הלך לביתו. בשעה 7:30 היה רופא
אצל כ"ק אד"ש.
מעריב היה בשעה 9:00 ליד חדרו הק'.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:30.

יום חמישי כ"ה אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:05
ונכנס לקריה"ת כרגיל.
מנחה ומעריב היו כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 11:30.

יום שישי כ"ו אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:15.
קבלת שבת היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 9:45.

שבת פרשת בחוקותי כ"ז אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 8:30. נכנס
לקריה"ת כרגיל בכל שבת.
כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770 בשעה
7:40. אח"כ התקיימו מנחה ומעריב
כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770

בשעה 9:45.

בשעה 10:00 נכנס כ"ק אד"ש
להתוועדות. דיבר ענינים: שבת מברכים,
מאמר, תהלוכה, אה"ק, רש"י וכו'. סיים
בשעה 1:00.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 1:20.

יום ראשון כ"ח אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:15.
מנחה היה כרגיל. כ"ק אד"ש לא הלך
לביתו.
בשעה 7:35 נכנס לדבר בפני נשי חב"ד
עד 8:20, ואח"כ עברו כמה נשים עד
8:40, ואח"כ חזר לחדרו הק'.
בשעה 9:05 התקיימה תפילת ערבית.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:40.

יום שני כ"ט אייר

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:05
ונכנס לקריה"ת כרגיל.
כ"ק אד"ש הלך למקוה. בשעה 4:00 הלך
כ"ק אד"ש לאהל עם בגדי שבת, וחזר
ל770 בשעה 8:40.
אח"כ התקיימה תפילת מנחה. בשעה
9:30 התקיימה תפילת ערבית. כ"ק
אד"ש הלך לביתו בשעה 9:50.

סיון ה'תשל"ח

לביתו בשעה 10:20.

שב"ק פ' במדבר ה' סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 9:00. נכנס לביהכ"נ כרגיל. אח"כ הודיע שתהיה התוועדות.

בשעה 1:30 נכנס להתוועדות. ענינים: ערב שבועות וגם שבועות, מאמר, רש"י. סיים בשעה 4:00.

אח"כ היה מנחה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770 בשעה 9:15.

אח"כ היה מעריב. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:00.

יום ראשון ו' סיון א' דחה"ש

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 9:55. יצא לאמירת הלל ונשאר בביהכ"נ עד סיום התפילה. ציוה לנגן הוא אלוקיני ואתה בחרתנו.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 2:45 וחזר ל770.

יצא לתפילת מנחה בשעה 5:45. אח"כ יצא ללוות ההולכים לתהלוכה.

מעריב כרגיל, עשה עם ידו הק' מה עם האור. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:10.

יום שני ז' סיון ב' דחה"ש

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:15. אח"כ נכנס לאמירת הלל והי' כביום א' דחה"ש.

יום שלישי א' סיון ר"ח

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10.

מנחה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 7:00 וחזר ל770 בשעה 7:45.

מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 11:50.

יום רביעי ב' סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10.

מנחה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770 בשעה 7:40.

מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 11:50.

יום חמישי ג' סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10 ונכנס לקריה"ת כרגיל.

מנחה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770 בשעה 7:15.

מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 12:30.

יום שישי ד' סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:15.

אח"כ הלך כ"ק אד"ש למקוה. בשעה 2:55 יצא לנסוע לאהל, וחזר ל770 בשעה 7:40.

אח"כ יצא לתפילת מנחה פעם ראשונה בעש"ק [מאז שמע"צ].

קבלת שבת כרגיל. כ"ק אד"ש הלך

ל770 בשעה 8:20.

אח"כ היה מנחה. בשעה 9:30 היה מעריב. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:45.

יום שישי י"א סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10. קבלת שבת כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:10.

שב"ק פ' נשא י"ב סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 9:50. נכנס לביהכ"נ כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 3:30 וחזר ל770 בשעה 6:10.

מנחה וגם מעריב היו כרגיל בכל שבת. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:30 וחזר ל770 בשעה 9:50.

בשעה 10:15 ירד להתוועדות ענינים: שבועות, מאמר, פרק"א, לקוטי לוי"צ, רש"י, אה"ק, מבצעים. סיים בשעה 1:50. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 2:15.

יום ראשון י"ג סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10. מנחה כרגיל.

בשעה 4:00 ירד למטה לבית הכנסת ודיבר אל תלמידות בית רבקה עד 4:40.

אח"כ הלך כ"ק אד"ש לביתו וחזר ל770 מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 11:45.

היום היה קידוש לבנה.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 3:10 וחזר ל770 בשעה 4:10. בשעה 7:45 נכנס לתפילת מנחה.

נכנס להתוועדות בשעה 8:15. ענינים: שבועות, מאמר, אגה"ק, נגלה, מבצעים. סיים בשעה 10:50.

אח"כ היה ברהמ"ז מעריב הבדלה וכוס של ברכה. סיים בשעה 11:45.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 12:20.

יום שלישי ח' סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10.

מנחה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770 בשעה 7:20.

ליל יחידות בשעה 8:10 עד 8:45. אח"כ דיבר עם ד"ר רעזניק אודות פ"נ וסדר יחידות וגם אמר שתהיה התוועדות במוצש"ק.

מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 11:40.

יום רביעי ט' סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:15.

מנחה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 6:10 וחזר ל770 בשעה 7:10 מעריב כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 11:20. היום היה הספר אצל כ"ק אד"ש.

יום חמישי י' סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:15 ונכנס לקריה"ת כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך למקוה. כ"ק אד"ש הלך לאהל עם בגדי שבת בשעה 3:30, וחזר

יום שני י"ד סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10
ונכנס לקריה"ת כרגיל.

מנחה כרגיל. אח"כ דיבר כ"ק אד"ש עם
ר' שמואל חפר.

כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770 בשעה
7:30. מעריב כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 11:30.

יום שלישי ט"ו סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10.

כ"ק אד"ש הלך למקוה. כ"ק אד"ש הלך
לאהל עם בגדי שבת בשעה 3:00, וחזר
ל770 בשעה 8:15.

כשיצא כ"ק אד"ש למנחה ביקש לסגור
הדלת הראשית של 770. אח"כ סגר כ"ק
אד"ש בעצמו הדלת של בית המדרש.
מנחה היה כרגיל. מעריב בשעה 9:30
כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:55.

יום רביעי ט"ז סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10.

מנחה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 6:40 וחזר ל770 בשעה 7:30.

מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 11:40.

יום חמישי י"ז סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10
ונכנס לקריה"ת כרגיל.

מנחה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 7:30.

מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 11:45.

יום שישי י"ח סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:15.

קבלת שבת כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 9:50.

שב"ק פרשת בהעלותך י"ט סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 9:45 ונכנס
לביהכנ"ס כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר ל770 בשעה
7:40. מנחה ומעריב כרגיל.

כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 10:15.

יום ראשון כ' סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:30.

מנחה היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו.

מעריב היה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 11:45.

יום שני כ"א סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10
ונכנס לקריה"ת כרגיל.

מנחה ומעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 11:40.

יום שלישי כ"ב סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:40.

מנחה ומעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 11:40.

יום רביעי כ"ג סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:30.
מנחה ומעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 11:30.

יום חמישי כ"ד סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:05
ונכנס לקריה"ת כרגיל.
מנחה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר
ל770 בשעה 7:40.
מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 11:40.

יום שישי כ"ה סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:15.
קבלת שבת כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו בשעה 9:45.

שב"ק פרשת שלח כ"ו סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 8:20. נכנס
לביהכ"נ כרגיל. בשעה 3:20 הלך כ"ק
אד"ש לביתו וחזר ל770 בשעה 7:00.
מנחה ומעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך
לביתו וחזר ל770 בשעה 10:10.
נכנס להתוועדות בשעה 10:30. ענינים:
חודש תמוז, י"ב-י"ג תמוז, צפת, ארץ
ישראל, חמישים שנה משנת תרפ"ח,
מאמר, רש"י, מכתב מתרפ"ח, כמה
ניגונים. סיים בשעה 2:30.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 3:00.

יום ראשון כ"ז סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:30.
מנחה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר
ל770 בשעה 7:15.
מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 11:40.

יום שני כ"ח סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10
ונכנס לקריה"ת כרגיל.
מנחה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 11:40.

יום שלישי כ"ט סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:30.
אח"כ הלך כ"ק אד"ש למקוה. כ"ק אד"ש
הלך לאהל עם בגדי שבת בשעה 3:20.
מנחה ומעריב כרגיל ביום שהולך לאהל.
כ"ק אד"ש הלך לביתו בשעה 9:50.

יום רביעי ל' סיון

כ"ק אד"ש הגיע ל770 בשעה 10:10
ונכנס לקריה"ת כרגיל.
אח"כ היה בחדרו הק' ר' יהושע בנימין
הכהן ראזענפעלד וירחמיאל בנימינסאן
ונתן להם כסף עבור הילדים לתת צדקה
בגן ישראל ונתן להם ברכתו הק'.
מנחה כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו וחזר
ל770 בשעה 7:10.
מעריב כרגיל. כ"ק אד"ש הלך לביתו
בשעה 11:40.

טעימה מתוך הספר

בחדרי תורתך

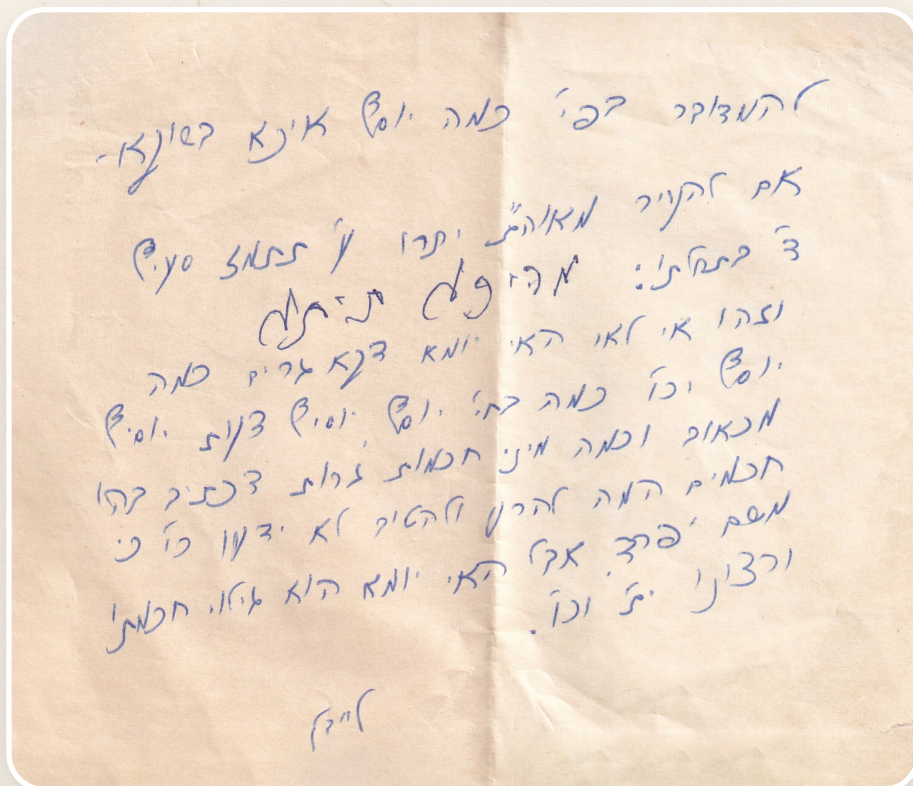
כרך ד'

הנמצא בשלבי עריכה

קאי אדעתיה דרביה • הלימוד מצו גיוס

← פענוח הכתי"ק נדפס בעמ' 206

כמה יוסף איכא

פענוח הכתי"ק נדפס בעמ' 206 48

א"כ אדמו"ר שליט"א הואיל לציין לשאלותיו:

א) בענין הבדלה כמפורש חציו רובו (חילוק דחוט השערה) - אבל לזה נכתב שם ולהבדיל להורות שאפילו עם חילוק דק כזה - להבדיל, באופן דאין ערוך שזה טהור וכשר וזה להיפך.

וע"ד הטובא בקו"א דה"ה ז"ל וז"ל וראו שישנה... ובדקדוק אחד נפסלין וכו'.

ולהעיר גם מפרש"י עה"פ ויבדל אלקים בין האור ובין החושך (ר"פ בראשית, גנזו, או מהמשיך בערבוביא).

וע"ד הטובא בקו"א דה"ה ז"ל וז"ל וראו שישנה... ובדקדוק אחד נפסלין וכו'.

ב) שכל האחרונים לא העתיקו בדברי הלבוש תיבת ולהבדיל רק ולהפסיק - שהרי ציינתי לאלף המגן -

כוונתי לכל האחרונים - היינו הפוסקים כמו הש"ז, המג"א, הברכ"י (וכן בכף החיים, קפ"ע ועוד ועוד) שכל אלו השמיטו תיבת ולהבדיל (ובפרט המג"א שמציין בפירוש ללבוש).

ג) בנוסח המכתב בנ"י ואח"כ ממה"מ - "חודש שעניניו קודם אני לדודי - בנ"י - ואח"כ דודי - ממה"מ".

וע"ד הטובא בקו"א דה"ה ז"ל וז"ל וראו שישנה... ובדקדוק אחד נפסלין וכו'.

א) הרי במשל זה גופא שמביא אדה"ז בד"ה אני לדודי ודודי וכו' כותב שמהחלה נמצא המלך בשדה ורק אח"כ יוצאין אליו.

ב) בלקו"ה שם (לב, ב, ג, ד) שהארת יגמח"ר וזהי הכנה שיהיו יכולים לעשות תשובה (אני לדודי). ועד"מ מבואר באוה"ה ראה (ע' תה) שביאת המלך בשדה וזהי נתינת כח שיהי' אני לדודי. וכן הוא בלקוטי שיחות כרך ד' (ע' 1343).

ד) תק"ש דאלול שממליכין אותו "הרי מפורש במכ"מ מזכירים" - הבנתי שכוונה "מזכירים" - היינו בנוגע לר"ה שאז לפי המשל של הרדלוי"צ או-מזכירים ע"ד זכורים ונעשים (אמנם) הוא דומה!!
[ב] האם הכוונה שהתקיעות של וביום שמתחכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם מזכיר ג"כ על כלכיות, א"ש תתבאר.]

לייבל

2

הערה ד"ה אנשי העיר - וכמש"נ בניס אהם -

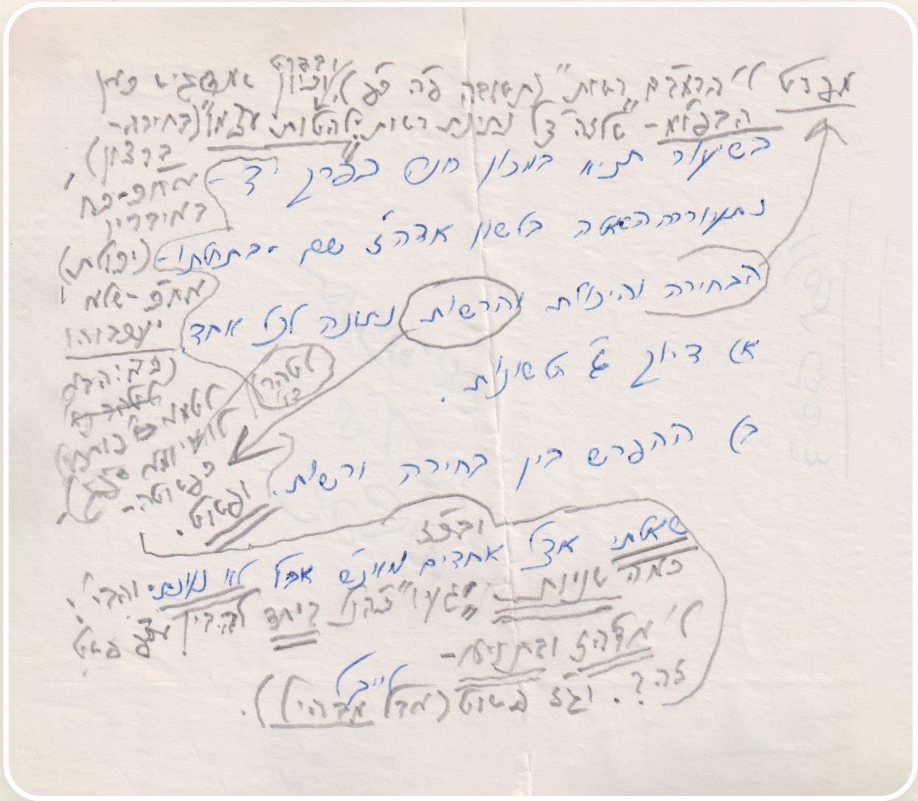
מהי הראי' מפסוק זה שבנ"י הם "אנשי" העיר דהקב"ה.

ד"ה וער"ה - ולכן צריך הבדלה -

לכאורה, הרי אומרים המבדיל בין קודש לחול בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה, ושם אין בהם שום השתוות (עכ"פ לא השתוות עיקריים), ואדרבה הרי הם הפכים.

לייבל

3

ביאור בתניא פרק י"ד

להערה האחרונה במכתב הכללי לר"ה: ומסיים שיקבץ "נדחי ישראל כו'
ויהקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד".

בדפוס רומי - אחרי ההיבות "הרי זה משיח בודאי" ישנו קטע ארוך
החסר בדפוסים שלנו, ובין השאר: וכל הדברים אלו ושלזה הישמעלי
שעמד אחרינו אינן אלא לישר דרך למלך המשיח ולחקן את העולם כולו
לעבוד את ה' שכם אחד.

ואח"ז ישנו עוד קטע החסר בדפוסים שלנו.

לייבל

הזכרנו על דג' האג
(ואין עליו אופן הדג) -
קטע זה ופ"א -
ע"ד ל"ה

למנוס על אג' האג
ע"ד ל"ה

הערה משיח בודאי

זה נאמך ביציע אפק - שעי עיוו יכ געט ווען זיגויז באפן כזכ
אין זיעה -

הזו אפיז מה זולן באמה.. ובזיעה אש כאן ובזיעה. וק אמהו
עו האפיז שהו אפיזע קעיון עז שהו אפיזע

קעטות - היל אנענען אהני. הפעם (המה) אלה

בער היינע קעיות בתורה - אל פניו איות וקע
ועצמט א עצמט יאורט - מיל. (S.S.)

לימד תורה ביגיעה

אהמבוקי סיום מס' סנהדרין אסכ
 הנפמ אפוק שפעות רסע שמו חתון אעולם
 היינו שפעות הודם נאע זה ין איי איה
 אל העולם ין נלאע אצני יפ, וצהו גמולס
 דמס סנהדרין

אכאורה, זה מכאן דמס
 יראה מצאו שני ופ העולם שלו
 שני מכניע מצאו ופ העולם
 (ניקוטן אפס סנהדרין).
 דמס יפ (מ.ב.)
 זניפ

אזה בר שזני אשוק רין

סיום סנהדרין

המלך בשדה

אם ענין המלך בשדה הוא אחד עם
ענין הערי מקלט שבחודש אלול

• צילום הכתי"ק נדפס בעמוד 82 •

והנה נודע שבאלול הוא זמן י"ג מדות הרחמים... יובן על פי משל
למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין
פניו בשדה ואז רשאיין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו והוא
מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם.

לקוטי תורה ראה ד"ה אני לדודי לב, ב

במכתב כללי פרטי מחודש אלול תשל"ב¹ כותב רבינו אודות סגולתו
ויחודו של חודש אלול, וז"ל:

"בעמדנו בחודש אלול, ירח ימים שהם זמן התשובה וניתן לכפרה
לכל מי ששגג ועשה שום עון בכל השנה שישוב אז בתשובה
ויקבלוהו ובחודש הזה נאמר קרוב הוי' לכל קוראיו".

ובהערה ד"ה וניתן כותב: "ראה ל"ת להאריז"ל פ' משפטים ושער
הפסוקים שם". שם מבואר שאלול הוא ראשי תבות 'אנה לידו ושמת
לך'² הכתוב בפרשת ערי מקלט.

ובהערה ד"ה ששגג: "להעיר ממכות (פ"ב מ"ו): אחד שוגג ואחד
מזיד מקדימין לערי מקלט".

היינו שלכל לראש עניינו של חודש אלול הוא עיר מקלט לכל
החוטאים על מנת לשוב בו בתשובה.

ואח"כ ממשיך עוד במכתב: "וביחד עם זה – חודש שבו בני ומלך
מלכי המלכים הקב"ה הם משל למלך³ שקודם בואו לעיר יוצאין

1. נדפס בלקו"ש ח"ט ע' 316 (ושם גם נוסף התאריך ו' אלול) ובאג"ק חכ"ז ע' תפג. 2. שמות כא, יג. 3. לקו"ת
ראה לב, ב.

אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה ואז רשאיין (ויכולים) כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם".

רבינו בדבריו קושר אם כן את ב' העניינים בחודש אלול. את העניין המובא באריז"ל שאלול עניינו ערי מקלט, יחד עם דברי אדה"ז בלקוטי תורה שבאלול המלך הוא בשדה.

המלך בשדה יחד עם עיר מקלט

על קשירת רבינו את ב' העניינים העיר הריל"ג:

לא נתבאר במכתב איך זה ביחד עם מלך בשדה^א, א. מהו העניין דהקב"ה נמצא בערי מקלט. ב. אלול נמשל לשדה ולא לעיר (מקלט). ג. בליקוט אלול⁴ "ונס שמה אשר שם תהא דירתו להתיישב שם", עיר מקלט היא הרי מקום ישוב דלא כשדה שהוא מקום שלא ישב אדם שם.

הכיצד כותב רבינו שחודש אלול הוא ערי מקלט יחד עם זה שבאלול המלך הוא בשדה. לכאורה אין שתי הדברים הולכים יחד, ואף סותרים המה זה לזה שכן ראשית, היוצא מזה הוא שהקב"ה נמצא בעיר מקלט². וצריך ביאור מהו העניין הזה. שנית, כיצד ילכו יחדיו שדה ועיר, ענייניהם שונים. ועוד. עיר היא מקום ישוב אדם דלא כשדה שהיא מקום אשר לא ישב אדם שם³.

רבינו סימן את שלושת השאלות וכתב:

עדיפא הול"ל להקשות על הרס"ג שכותב שיש עשר עניינים.

א • משאלות הריל"ג מובן שהריל"ג הבין בכוונת רבינו שאינה רק לכתוב את שני העניינים בחודש אלול כי אם גם לתווך ביניהם ולשלבם יחד האחד עם השני.

ב • שאלה זו גם כן נובעת מהבנת הריל"ג הנ"ל שרבינו בא להלחם בין ב' העניינים, שהשדה מהמשל דהמלך בשדה והעיר מקלט מדברי האריז"ל הם היינו הך, א"כ דברי אדה"ז שהמלך הוא בשדה פירושו ג"כ שהוא בעיר מקלט, ומכח זה שאלתו כאן.

ג • מה שכתב הריל"ג דשדה הוא מקום שלא ישב אדם שם, ורבינו לא העיר על זה, צ"ע דהא לכאורה זה קאי על מדבר ולא על שדה, הן בפשט הפסוק בירמיהו הנביא קאי אמדבר והן בדא"ח (גם במאמר זה דאני לדודי) קאי אמדבר שזהו מקום הקליפה.

4. לכאורה כוונת הריל"ג ללקו"ש ח"ב סוף עמוד 383 ואילך.

הרס"ג כותב עשרה טעמים על תקיעת שופר⁵, את חלקם מביא רבינו בהמשך המכתב, וכי משום שהרס"ג כותב עשרה טעמים שונים על תקיעת שופר צריכים הם להסתדר אחד עם השני וצריך כל אחד מהם להתאים לגמרי לכל יתר הטעמים! ברור הדבר שלא. וכשכותבים טעמים וענינים שונים על אותו דבר הרי כל טעם נידון לעצמו ואין לערבו עם הטעם האחר.

אם כן ברור הדבר גם לענייננו שאין לערב בין משל אדה"ז של המלך בשדה לענין זה שחודש אלול הוא ערי מקלט המובא מהאריז"ל.

מי יוצא לשדה קודם

במכתב כותב רבינו כהקדמה למשל המלך בשדה:

חודש אלול הוא חודש שבו בני"י והקב"ה הם כמשל הנ"ל.

וע"ז העיר הריל"ג:

מפשטות לשונו של אדה"ז משמע שהמלך הוא זה שקודם בואו לעיר יוצא בתחילה לשדה, וכתגובה ליציאת המלך לשדה יוצאין אנשי העיר לשדה לקבל את פני המלך. אם כן לכאורה גם בנמשל הסדר הוא שהקב"ה יוצא קודם ולאחמ"כ יוצאין בני ישראל, מדוע אם כן לשונו של רבינו במכתב הוא קודם בני ישראל ורק אחר כך הקב"ה, לכאורה צריך להיות לכאורה להיפך.

על זה השיב רבינו:

[חודש] שעניניו קודם אני לדודי - בני"י - ואח"כ ודודי ממה"מ

כל עניניו של חודש זה הוא אני לדודי ורק אחר כך ודודי לי, היינו שבאלול ההתחלה היא עבודת המטה של ישראל ורק אחר כך נמשך הגילוי מלמעלה של מלך מלכי המלכים היוצא להתגלות אליהם בשדה".

ד • מעניין הוא לשון רבינו כאן 'עניניו' לשון רבים ולא 'ענינו'. לכאורה יש לומר הכוונה להמבואר בלקו"ש ח"ב (סוף ע' 401 ואילך), שאמנם נכון הוא שישנם ראשי תבות נוספים ל'אלול', ראשי תבות של תורה, של עבודה וכן של גמילות חסדים אך הראשי תבות העיקרי והמרכזי של 'אלול' הוא אני דודי ודודי לי, וכל שאר ראשי התבות אינם אלא אופנים שונים בענין העיקרי של אני לדודי ודודי לי, וזהו שכותב כאן רבינו 'עניניו' ל' רבים, ללמדך שחודש אלול על כל ריבוי עניניו הרי שמהותו הוא אני לדודי ודודי לי.

ה • ראה בארוכה ביאור ענין זה בלקוטי שיחות ח"ד ע' 1343 ובמאמר ד"ה אני לדודי תשכ"ו.

5. הובא באבודרהם הלכות ראש השנה דף רס"ט.

שוב העיר הריל"ג:

הרי במשל בלקו"ת כותב שמתחילה המלך בשדה ורק אח"כ יוצאין אנשי העיר לקראתו. היינו, אף שכנים הדברים אך סוף סוף לכאורה בלשונו של רבינו הזקן במשך המלך בשדה נראה שהמלך הוא זה שיוצא לשדה ראשון ורק אח"כ יוצאין העם.

מענה רבינו:

כנראה שלא ראה ל' הלקו"ת!

וסימן רבינו את המלים כותב שמתחלה המלך בשדה וכתב:

לא - בפ"י

- ולדעתי דיוק **נפלא** בזה, אבל גם **פשוט** - דמה למלך **בשדה**!?

ביאור הדברים:

הנה לכל לראש מסברא מוכרח ופשוט הדבר, שכן מה להמלך להיות בשדה, אם לא שנמצא שם העם ורוצה הוא לצאת אליהם, אם כן ברי הדבר שהעם נמצא קודם בשדה ולאחמ"כ יוצא אליהם המלך, וכך בנמשל הרי ישראל יוצאים תחלה ואח"כ מתגלה ממה"מ הקב"ה בשדה, ומדוייק להפליא הוא לשון רבינו במכתב, בנ"י ואח"כ הקב"ה.

וגם בלשונו של אדמו"ר הזקן מוכרח ופשוט שכך הוא הסדר, שכן כל דברי המשל דהמלך בשדה באים בהמשך ובכדי לבאר את ענין אני לדודי, וברי אם כן שראשית היא עבודת המטה של ישראל לצאת לשדה, אלא שישנו הנתינת כח מהמלך לעבודה זו.

יגיעת התורה

הדגש העיקרי ביגיעת התורה
הוא המסירות ולא המאמץ

• צילום הכתי"ק נדפס בעמוד 82 •

גם בענין עסק ההלכה בעיון עם החברים ראית למורי זלה"ה
המתגבר כארי בכח בעת שהי' עוסק בהלכ' עד שהי' נלאה
ומזיע זיעה גדול

שער המצות למהרח"ו, ואתחנן ח

בשיחת י"א ניסן תשל"ב, מבאר רבינו בעומק ורוחב הטעם שברא
שהקב"ה את העולם באופן הדורש עמל ויגיעה. נקודת הדברים,
כפי שמובאים בסיכומו של עניין, כדי שהאדם יתעלה מדרגת 'נברא'
לדרגת 'בורא':

לו היה מקבל הכול ללא יגיעה, היה אמנם מגיע לשלימות, שכן לא
היה זקוק למאמץ המייגע את הנפש והבשר. אך הייתה זו שלימותו
של נברא. חפץ הקב"ה לרומם את האדם לשלימות של 'בורא', וזאת
ניתן להשיג על ידי מאמץ ויגיעה, כאשר אינו רק מקבל מהעולם
אלא גם נותן לו.

יחד עם זאת, מבאר רבינו, כי אין פירוש הדבר שעליו להתייטר
ממאמץ. אלא לעשות כל התלוי בו ומוטל עליו מתוך מסירה ונתינה,
מתוך התמסרות לעניין והכנסת מוחו וליבו להצלחת העניין. וכשהי'
יראה לליבו ולמאמציו, מתוך אותה יגיעה יעניק לו ברכה והצלחה.

רבינו לומד זאת מהסיפור המובא במדרש על רבי חנינא בן דוסא
שחפץ לנדב לבית המקדש אך היה עני ואביון, וכשהלך למדבר ומצא
בה אבן, עז היה חפצו להביאה למקדש. התפלל לקב"ה ולפתע ראה
חמשה מלאכים בדמות אדם שהסכימו לשאת את האבן לירושלים,
אך בתנאי שיושיט אצבעו הקטנה ויסייע להם.

מכאן מוכיח רבינו, שאמנם נדרשת מהאדם יגיעה והשתדלות, אך לא באופן שיושחרו פניו ממאמץ ויגיעה, אלא שימסור את עצמו ורצונו לעניין, ואזי יזכה להתעלות לדרגת 'בורא' ולראות ברכה בעמל שעמל בו.

זיעתו של האריז"ל - מיגיעה יתירה?

ושאל הריל"ג: "להנאמר בזיעת אפך - שע"י עיון הכי גדול ועמוק ולימוד באופן כזה אין זיעה - .. וכן אמרו על האריז"ל שהי' מתייגע בעיון ע"י שהי' מזיע". כלומר, אם אכן לימוד התורה אינו דורש יגיעה מרובה, מדוע אמרו על האריז"ל שהיה מתייגע רבות בלימוד התורה עד שהיתה זיעה נוטפת ממנו? מקור הדברים מופיע בעדות תלמידו, הרח"ו. כך כותב בספרו שער המצוות (ואתחנן ח):

"גם בענין עסק ההלכה בעיון עם החברים ראית למורי זלה"ה המתגבר כארי בכח בעת שהי' עוסק בהלכ' עד שהי' נלאה ומזיע זיעה גדול'.

מענה רבינו:

בפשטות - הנ"ל מנענועי "אברי הגוף" (אלא שבא בעת הלימוד בחיות **בתורה** - ע"פ הציווי מיוחד ונפרד ועפמשי"כ כל עצמותי תאמרנה - תניא פל"ז).

כלומר, זיעתו של האריז"ל לא נבעה מהמאמץ השכלי ויגיעת המוח, אלא מכך שנענע את אברי גופו הק', וזאת ניתן להבין על פי המבואר בתניא פרק לז, על דבר החשיבות של הלימוד עם כל אברי הגוף, שכן כותב שם שהשכחה הינה מצד הגוף, והדרך להתגבר על השכחה זאת באמצעות נענוע כל אברי הגוף. ונמצא שזו הסיבה לזיעה - נענוע הגוף כדי לא לשכוח את דברי התורה. אך הזיעה אינה קשורה למאמץ השכלי, שכן כנ"ל יהודי אינו נדרש למאמץ שכלי שכזה.

זמן גדילת התמר

משך זמן גדילת התמר לפי
דברי הגמרא ולפי דברי הזוהר

• צילום הכתי"ק נדפס בעמוד 82 •

בהמה גסה טמאה לשנים עשר חודש, וכנגדו באילן דקל
דקל גדילין צו תמרים.

בכורות ה, א וברש"י

צדיק כתמר, מאי כתמר דהא מכל אילני עלמא לית דמתעכב
לאפרחא כמו תמר דסליק לשבעין שנין

זהר ח"ג ט"ז, א

מנלן דאדם עץ אקרי דכתיב כי האדם עץ השדה, כפות תמרים
דסליק לשבעין שנין וביה אשתכללו שבעין שנין עלאין

זהר ח"ג כד, א

בשיחת יו"ד שבט תשל"ב¹ מאריך הרבי לבאר כמה וכמה הוראות
שניתן ללמוד משם המאמר 'באתי לגני'.

אחד הלימודים מכך הוא, שעלינו להיות כמו גן ופרדס. כמו אילנות
הגן שעושים פירות, גם עלינו מוטל לא להסתפק בעבודה האישית
שלנו אלא להשפיע על אחרים ולעשות פירות ופירי פירות. עוד
יש ללמוד מאילנות הפרדס, כפי שהם אינם מגדלים פירות מיד,
אלא חולף זמן רב מאז ששותלים אותם עד שהם מניבים פירות,
כך גם אנו, אל לנו להתייאש אם אנו לא רואים את התוצאות של
ההשתדלות שלנו מיד, אלא לפעמים עלינו להמתין לכך זמן רב,
אבל בחלוף הזמן כל הפעולות שלנו יניבו פירות אף הם. בעניין

1. נדפסה בתו"מ חלק ס"ז עמוד 128.

זה מסביר הרבי: ² "העולם צריך להיות פרדס של אילנות, ופירות של אילן אינם צומחים במשך ימים או שבועות אחדים, יתכן שזהו אילן שזמן צמיחת פירותיו הוא שנה, שנתיים או שלוש, ועד לתמר שעושה פירות לשבעים שנה...³.

תמר או חרוב ע' שנה

על כך העיר הריל"ג:

בבכורות שם נאמר שתמר יב חודש וחרוב ע' שנה

זה לשון הגמרא שם בבכורות שמציין אליה: "ת"ר: תרנגולת לעשרים ואחד יום ("לאחר שנתעברה מן התרנגול שוהה ביצתה ליגמר עד אחד ועשרים יום" – רש"י) וכנגדה באילן – לוז ("קורדל"א שגדילים בו אגוזים קטנים ומשעת פרחיו עד שעת גמר פריו שנים ועשרים יום"), כלב לחמשים יום ("גמרה צורת הולד"), וכנגדו באילן – תאינה, חתול לחמשים ושנים יום, וכנגדו באילן – תות, חזיר לששים יום, כנגדו באילן – תפוח, שועל וכל מיני שרצים ששה חדשים, וכנגדם באילן – תבואה, בהמה דקה טהורה לחמשה חדשים, וכנגדן באילן – גפן, בהמה גסה טמאה לשנים עשר חודש, וכנגדו באילן – דקל ("גדילין בו תמרים"), טהורה לתשעה חדשים, וכנגדה באילן – זית, הזאב והארי והדוב והנמר והברדלס והפיל והקוף והקיפוף לשלש שנים, וכנגדן באילן – בנות שוח, אפעה לשבעים שנה ("מתעבר אחר שבעים שנה שנולד"), וכנגדו באילן חרוב, חרוב זה משעת נטיעתו עד שעת גמר פירותיו שבעים שנה, וימי עיבורו ("משעת הפרח עד שעת גמר פירות") שלוש שנים,

כלומר, הגמרא משווה בין מספר בהמות וחיות לבין סוגים שונים של צמחים. כפי שבחיות אלו אורך זמן מסוים מאז שהם מתעברים עד זמן לידתם כך אורך זמן זהה בסוגים שונים של צמחים מאז שהם נובטים עד זמן גדילת הפירות שלהם. בקשר לעץ התמר הגמרא קובעת שזמן הגדילה שלו הוא שנים עשר חודשים, ודווקא בקשר לחרוב הגמרא אומרת שזמן גדילתו אורך שבעים שנה. על זאת הקשה הריל"ג, שזאת לכאורה בשונה מדברי הרבי בשיחה שגדילת התמר אורכת שבעים שנה ולא גדילת החרוב.

על כך ענה רבינו:

2. שם סעיף ט"ו. 3. שם סעיף ט"ו.

זח"ג טז, א. כד א

רבינו מציין לשני מקורות בדברי הזוהר.

וז"ל הזוהר⁴: "צדיק כתמר, מאי כתמר דהא מכל אילני עלמא לית דמתעכב לאפרחא כמו תמר דסליק לשבעין שנין", הזוהר מסביר את דברי הפסוק "צדיק כתמר" שאין אילן שמתעכב לצמוח יותר מתמר שגדל במשך שבעים שנה. וז"ל הזוהר שבציון השני⁵ "מנלן דאדם עץ אקרי דכתיב כי האדם עץ השדה, כפות תמרים דסליק לשבעין שנין וביה אשתכללו שבעין שנין עלאין" אף כאן מסביר הזוהר שתמרים גדלים במשך שבעים שנה ובזה מבאר את הכתוב שאדם הוא כעץ השדה.

כלומר, הרבי מציין לדברי הזוהר הללו, בהם מפורש שזמן גדילת התמר הוא שבעים שנה. כוונת רבינו בכך היא לומר שסמך בדבריו בשיחה על המפורש בעניין זה בזוהר וזאת על אף שבגמרא נראה אחרת⁶.

א • אולי יש לתווק שהכוונה בגמרא היא על זמן צמיחת פירות התמר מגוף האילן שדבר זה אורך שנים עשר חודש ולא על הזמן שאורך מאז נטיעתו ועד סוף גדילתו שזה דווקא אורך שבעים שנה.

4. טז, א. 5. כד, א.

בחירה ויכולת ורשות

ביאור ההבדל בלשונות אדה"ז
בתניא פרק י"ד 'בחירה יכולת
ורשות' ומשמעות כל אחד מהם

• צילום הכתי"ק נדפס בעמוד 82 •

דהיינו בפועל ממש במעשה דיבור ומחשבה שבהם הבחירה
והיכולת והרשות נתונה לכל אדם

לקו"א ריש פרק י"ד

בעניין עבודת ודרגת הבינוני מאריך רבינו הזקן לבאר בתניא פרק
י"ד שכיון שעבודת הבינוני איננה להפוך ולשנות את מהותו הפנימית
אלא רק לשלוט על המחשבה הדיבור והמעשה שלו שיהיו כולם
כפי רצון ה' בלבד, לכן אפשרי לכל אדם להגיע לידי מדרגה זאת.
זאת מכיון, שלכל אדם יש שליטה מלאה על מעשיו, ובידו להחליט
האם לעשות מעשה מסויים או להימנע ממנו.

בענין זה כותב רבינו הזקן בזה הלשון: "...דהיינו בפועל ממש
במעשה דיבור ומחשבה שבהם הבחירה והיכולת והרשות נתונה
לכל אדם..."

ביאור ג הלשונות

על כך העיר הריל"ג וזה לשונו:

דיוק ג הלשונות.

ההפרש בין בחירה לרשות*.

א • הערה מעניינת בצידי הדברים: הריל"ג הוסיף וכתב ששאלה זאת עלתה בשיעור שנתן בתניא
לתלמידות הלומדות במכון חנה.

כלומר, צריך להבין מדוע מאריך רבינו הזקן וכותב את שלושת הלשונות הללו, לכאורה כוונתם הכללית היא אחת והיא שלאדם האפשרות לשלוט במעשיו והאריכות בזה אינה אלא למותר. גם בגוף הלשונות עצמם צריך להבין, מה ההבדל במשמעות המילים (ביחס לאדם המקיים המצוות) בין המילה בחירה למילה רשות שלכאורה הם אינם אלא כמין מילים נרדפות.

על כך ענה רבינו בזה הלשון:

מפרט לשון הרמב"ם (תשובה פ"ה כ"פ) "רשות" ובפרט וכיון שמדגיש כאן **הבפ"מ** - שלזה צ"ל נתינת רשות "**להטות עצמו**" בחירה ברצון, אח"כ - כח באיבריו (יכולת), אח"כ - **שלא יעכבוהו** (כ"א: הבא לטמא פותחין לו, לטהר כו' יומא ספ"ג) - הרשות כפשוטה. **ופשוט**.

ביאור הדברים:

שלושת הלשונות שרבינו הזקן משתמש בהם מקבילות המה לשלושת העקרונות שהרמב"ם בהלכות תשובה מרמז אודותם בעניין הבחירה החופשית שנתונה לכל אדם וכדלקמן.

הסיבה לכך שרבינו בוחר בספר התניא לפרט את שלושת הדברים הללו היא בהתאם למטרת הספר ותוכנו להסביר איך ביכולת האדם בפועל ממש להתנהג כפי רצון ה', לכן, נזקק אדה"ז להסביר בפירוט איך אפשרי לאדם לקיים את כל המצוות בכל המובנים וההיבטים של יכולת ואפשרות.

יתר על כן, רבינו הזקן מפרט אותם בצורה כזאת שהם יתאימו לסדר הדברים בפועל ממש. כלומר, כאשר אדם בא לקיים מצווה יתכנו לפניו שלשה סוגים של מניעות והם עלולים להופיע בסדר מסויים ורבינו מסביר ששלושתם אינם קיימות לפי הסדר הזה. בנוסף, אדה"ז משתמש בסגנון כזה שנותן עידוד והדרכה ליהודי איך להצליח להתגבר על כל מונע ומעכב ולהצליח לקיים את רצון ה' בצורה המלאה ביותר. וכפי שיתבאר כל זה לקמן.

וז"ל הרמב"ם¹:

"רשות לכל אדם נתונה אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו, ואם רצה להטות עצמו לדרך רעה ולהיות רשע הרשות בידו". כלומר, מה שהרמב"ם קורא כאן בשם 'רשות' כוונתו היא לרשות שיש לאדם לבחור מה לעשות ושהוא איננו מוכרח לעשות דבר מסויים אלא בידו להתנהג כפי רצונו

1. תשובה פרק ה' הלכה א'.

החופשי, דבר זה מקביל למה שרבינו הזקן קורא הבחירה שלאדם יש בחירה חופשית מלאה.

בהמשך הפרק² ממשיך הרמב"ם וכותב עוד עניין נוסף: "דבר זה עיקר גדול הוא והוא עמוד התורה והמצוה שנאמר ראה נתתי לפניך היום את החיים, וכתיב ראה אנכי נותן לפניכם היום, כלומר שהרשות בידכם וכל שיחפוץ האדם לעשות ממעשה בני האדם עושה בין טובים בין רעים", ממה שכותב הרמב"ם כאן 'רשות' מובן שיש לאדם יכולת מלאה לקיים את המצוות. בתור דוגמא: לאדם יש את האפשרות המלאה מצד גופו ומצד הכוח שבידו להניח תפילין על היד. עיקרון זה מקביל למה שכותב רבינו 'והיכולת'.

אחר כך בהמשך דבריו כותב הרמב"ם כמה פעמים ש"הרשות" בידי האדם לקיים את המצוות ובזה מרומז גם שגם המציאות בעולם, החיצונית לאדם עצמו, מאפשרת לו לעשות ולקיים את כל המצוות.

והנה, סדר הדברים במעשה האדם הוא כך: קודם שבא לידי עשיית איזה מעשה שיהיה, בתחילה עליו לרצות בדבר ולהיות מסוגל לעשות כפי רצונו זה, לאחר מכן, עליו להיות בעל כח כדי לקיים רצונו, ולאחר מכן כשרצונו בדבר וכוחו במתניו, צריך הוא שלא יהיה לו איזה מונע ומעכב צדדי.

וזה בא רבינו הזקן להודיע ולהבהיר באריכות לשונו, שכאשר רוצה האדם לקיים את מצוות ה' ולהיות בינוני, הרי "הבחירה והיכולת והרשות נתונה", כלומר, בכל השלבים שמתקיימים בהתרחשות של מעשה מצווה, האפשרות לבחור בטוב היא ביד האדם באופן מוחלט וזאת, החל מהרצון, שהבחירה היא בידו "אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו, ואם רצה להטות עצמו לדרך רעה ולהיות רשע",

וכן בשלב הבא "היכולת" היא בידו, כי כוחו באיבריו לעשות כרצונו,

וכן בשלב הבא "הרשות" בידו, ללמדך שבאם יבחר האדם בטוב, ה' יהיה בעזרו לבטל ממנו כל מונע ומעכב, וזאת כפי דברי חז"ל³: "אמר ריש לקיש, מאי דכתיב אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן, בא ליטמא – פותחין לו, בא ליטהר – מסייעים אותו", הרי שהבא ליטהר הקב"ה מסייע בידו לבטל ממנו כל מונע ומעכב והיינו שגם במציאות שמחוץ לאדם ניתנת מלוא האפשרות לקיים את כל המצוות.

קצרו של דבר:

2. ה"ד שם. 3. שבת ק"ד א.

"הבחירה" היא כנגד הרצון, "היכולת" זהו כנגד כח הגוף, "הרשות" כנגד העשיה בפועל, שבכל אלו אין שום מונע ומעכב בקיום המצוות.

ובזה מבואר גם ההבדל בין 'בחירה' לבין 'רשות' שבבחירה הכוונה לאפשרות שלו עצמו לעשות כרצונו וב'רשות' הכוונה כפשטות משמעות המילה 'רשות' שגם מבחון נותנים לו רשות ומאפשרים לו לקיים את המצוות.

בגוכתי"ק ציין רבינו ל"י"ומא ספ"ג" והרי לשון הגמרא שם ⁴: "תנו רבנן: והתקדשתם והייתם קדשים - אדם מקדש עצמו מעט - מקדשין אותו הרבה", ופירש"י "והתקדשתם - מעט, והייתם קדושים - הרבה, הבא ליטהר מסייעין אותו" כלומר, רבינו מתכוון לרמוז בצינו לדברי הברייתא האלו, שכאשר האדם בא לעשות מצווה ומעוניין להתגבר על יצרו הרע ולהטהר, הרי לא זו בלבד שבידו הדבר, אלא אף מסייעין בידו על כך, וכדברי הברייתא האמורה שאף שהאדם בא להטהר רק 'מעט' הרי מלמעלה נותנים לו את מלוא האפשרות להתקרב לה' 'הרבה' והיינו שנפתחים לפניו השערים להטהר אפילו יותר מכפי שתכנן, וזאת במקביל לדברי רבינו הזקן האמורים שהרשות נתונה לאדם וכפי שפירשנו זאת קודם הכוונה בכך היא שגם המציאות החיצונית מאפשרת לאדם לקיים את מצוות ה' בצורה המושלמת ביותר.

היגיעה להבין

שאלתי אצל אחדים מאנ"ש אבל לא נענתי

רבינו סימן שני קווים תחת המלים 'שאלתי' ו'לא נענית', וסימן את כללות דברי הריל"ג וכתב:

ובכ"ז [שאלתי אצל אחדים מאנ"ש אבל לא נענית], והבין[אור]:
 כמה **שניות** "יגעו" כהנ"ל **ביחד** להבין ע"פ פשט ל' **אדה"ז** **ובתניא** - זה?
 וג"ז פשוט (אבל **מבהיל**).

כלומר, במענה לדברי הריל"ג שכתב ששאל כמה מהחסידים שאלה זאת והם ולא ידעו לענות עליה, העיר הרבי, שההסבר האמור בפשט דברי התניא המובא כאן הוא פשוט, ולכן הדבר מעורר תמיהה למה לא הצליחו אלו למצוא ביאור לשאלה. ומיד נותן הרבי את ההסבר לכך: זאת משום שהם לא ניסו כלל לחשוב

על תירוץ אפילו לא לרגע.. ויש לעיין כמה שניות התייגעו כולם יחד להבין את
כוונת דבריו של אדה"ז...

נוסח אמירת "הא לחמא עניא"

מקומה של פיסקת "הא לחמא עניא" בתחילת סימן
'מגיד' שבהגדה מעורר תהיות, ומלמד אותנו מהי
הכוונה כללית הנדרשת ב'מגיד' והאם ניתן לחוות
מחדש מאורע שלא חווינו מעולם - כאילו נכחנו בו?

• צילום הכתי"ק נדפס בעמוד 82 •

הפיסקה "הא לחמא עניא" - מה עניינה?

בשיחת יום א' דחג הפסח תשל"ב¹, עומד רבינו על הפיסקה מתוך ההגדה "הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל דכפין ייתי ויכול, כל דצריך ייתי ויפסח. השתא הכא - לשנה הבאה בארעא דישראל. השתא עבדי - לשנה הבאה בני חורין". בפשטות, פסקה זו מהווה הזמנה לאורחים החפצים להתארח ולהסב סביב שולחן הסדר.

והנה, מיקומה של פיסקה זו בתוך סדר 'מגיד' שבהגדה, שענינה סיפור יציאת מצרים. אך מדוע שובצה הזמנת האורחים הזו, בתוך סיפור יציאת מצרים?

ניתן לומר, כי הזמנת האורחים שבפיסקה זו אינה עיקר עניינה, אלא העיקר הוא שאנו באים מהזמנה זו לספר על מצבם של אבותינו, שאכלו לחם עוני במצרים - בגלל הזיקה לסיפור יציאת מצרים, שובצה הפיסקה ב'מגיד'.

אך אם זו הסיבה שהפיסקה הזו מוזכרת, לא היה לה להיזכר מיד בתחילת 'מגיד', אלא לאחר אמירת 'מה נשתנה' - שכן רק לאחר השאלות, מתאים לענות את התשובות. והרי כך בנוי סדר 'מגיד', הפתיחה היא בשאלות 'מה נשתנה' ומכאן ואילך מגיעות התשובות. מה טעם יש לפתוח בהסבר, לאחריו שאלות ולאחר מכן שוב הסבר?

על כן עלינו לומר, כי פסקת 'הא לחמא עניא' לא הובאה ב'מגיד' רק מפני שיש בה מסיפור יציאת מצרים, אלא מפני דבר שנתחדש בה הנוגע לכללות סדר 'מגיד', ולכן גם הובאה בראשיתו.

המצה שאנו אוכלים - נאפתה ב'מצרים'

הדברים יובנו על פי דברי אדה"ז בשו"ע שלו², "יש מדקדקים לומר כהא או הא כלחמא, לפי שאין שייך לומר הא לחמא די אכלו אבהתנא, שהרי אין זה הלחם ממש שאכלו אבותינו, ולפיכך, אף שבכל הספרים הנוסח הוא הא לחמא, מ"מ, האומר כהא לחמא או הא כלחמא, לא הפסיד".

על כל שואל רבינו: אם זו הסיבה שאנו אומרים הא לחמא עניא, מדוע האומר 'כהא לחמא' לא הפסיד? היה צריך להיות שיש הידור לומר "כהא", שהרי זהו נוסח הרבה יותר מדויק, שלכתחילה עדיף לחזר אחריו?

אלא, מחדש רבינו יסוד בהבנת הדברים:

ידועים ומפורסמים דברי הגמ' (והובאו גם בהגדה של פסח), ש"בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים"³, ועל כך הוסיף אדה"ז בספר התניא⁴ "ובכל יום ויום... כאילו הוא יצא היום ממצרים". ומכיון שה'יציאה ממצרים' זו עבודה יומיומית, נמצא שהמצות שנאפו לפני חג הפסח, הם למעשה נאפו קודם יציאת האדם מ'מצרים', ועל כן שפיר ניתן לומר עליהם שאלו המצות "די אכלו... בארעא דמצרים".

(אמנם כתוב "די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים", והלא לפי הביאור הנ"ל רק המצות שאנו אוכלים, נאפו ב'מצרים'. בכל זאת, אנו מזכירים את אבותינו בדרך כבוד, משום שהמצות שאנו אופים, הינם זכר למצות שאכלו אבותינו. אך עיקר כוונת הנאמר כאן הינה למצות שאנו אפינו ב'מצרים').

וזהו הטעם לכך, שפיסקה זו הובאה כהקדמה כללית ל'מגיד', שכן יש בה קריאה כיצד לקיים את כל דברי ההגדה והסיפור ביציאת ממצרים - לא רק "כאילו" יצא היום ממצרים, כדבר שאירע בעבר שכעת מעלה את זכרונו לפניו. אלא כאירוע שנחווה ופועם כעת מחדש. וכפי המסופר על אדם שזכה להכיר מהי כניסה אל המלך⁵, ולאחר שנים רבות, בתארו זאת התעלף מעוצמת החוויה בשעת סיפור ותיאור הדברים.

ועיי"ש שממשיך להרחיב הביאור בזה.

ב' הערות על הנאמר

על כך שאל הריל"ג:

(א) ברש"י עה"פ לחם עוני (דברים טז, ג) לחם שמזכיר את העוני שנתענו במצרים. וברמב"ן (שם, סוף פסוק ב): הזכיר המצה שהיתה לחם עוני... זכר.. וכן אמרו הא לחמא עניא וכו'.

- ועפ"י הנ"ל י"ל בפשטות: הא שמזכיר על לחמא עניא.

(ב) הובא משל מאיש הצבא שזכר על פגישתו עם המלך וכו' - ולכאורה, שם הרי עכ"פ ראה את המלך בפועל, ואעפ"י שעבר זמן רב הי' בכחו להתעורר לאותו מעמד ומצב, משא"כ בנוגע ליצי"מ שלא ראינו זה בפועל מעולם. ואולי הי' מתאים המסופר עם הרה"ק ר' אהרן מקרלין באמרו המלך (הובא במחזור שם).

ביאור הדברים:

א. רבינו שאל מדוע בשו"ע מבכר את הנוסח "הא לחמא עניא" על פני הנוסח "כהא לחמא עניא", בשעה שהשני מדויק יותר. על כך הציע הריל"ג לבאר, היתרון בנוסח הראשון: כי הנה, בפירוש "לחם עוני", כתב רש"י, בפירושו לפסוק "שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל עִלְיוֹ מִצֹּת לֶחֶם עֲנִי. לֶחֶם שְׁמֹזְכִיר אֶת הָעֲנִי שֶׁנִּתְעַנּוּ בְּמִצְרַיִם". היינו שפירש 'לחם עוני' - לחם המזכיר את העוני.

כך ניתן להבין גם מפירוש הרמב"ן שם⁷: "הזכיר במצה שתהיה לחם עני להגיד כי צוה לזכור שיצאו בחפזון והיא עני זכר כי היו במצרים בלחם צר ומים לחץ. . . וכן אמרו הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים או יאמר שתהיה עוד עשויה כלחם עני".

לפי זה, ניתן לומר בפשטות, שאמנם כן, באמרנו "הא לחמא עניא" הכוונה אינה אינה לאותו לחם ממש, אלא ש'לחם העוני' - המצה הנמצאת על שולחננו, מזכירה לנו את לחם העוני שאכלו אבותינו במצרים. ואם כן ניתן להבין מדוע הנוסח "הא לחמא עניא" הוא הנוסח העיקרי.

ב. רבינו ביאר, כי ניתן לחוות מחדש גם דבר שאירע פעם, כאילו היה עכשיו. וכמו אדם שתיאר איך שאיש צבא פשוט נכנס אל המלך, והתעלף תוך כדי התיאור, שכן על ידי התיאור הרגיש כאילו חווה זאת באותו רגע. על כך ניתן לשאול שאין המשל דומה לנמשל: במקרה שם, הוא אכן ראה בעבר את המלך, וכל שנדרש ממנו לשחזר את שחוה. ואילו לגבי פסח, יהודים בכל הדורות לא ראו את נס

ואם כן, הפירוש הנ"ל שביקש הריל"ג להסביר, גם אם ניתן לפרשו, פירוש זה אינו מובן בפשטות לעמי הארץ אלא הוא דורש הבנה מיוחדת. ועל כן כנראה שאינו הפירוש לפיסקה זו שנתקנה במיוחד עבורם.

ג. רבינו מציין ??????

ד. רבינו מציין, כי הנאמר תקף רק לגבי יחידי סגולה בדרגתו של רבי אהרן מקרלין, ולא ניתן להקיש מכאן לכל עם ישראל.

ג'רסת הרמב"ם המצונזרת בסוף הלכות מלכים - והגרסה מלאה

רבינו מציין במכתבו לדברי הרמב"ם
בהלכות מלכים, אך אינו מביא בדבריו
את הגרסה המלאה, שכן אינה נוגעת
לנידון המכתב

• צילום הכתי"ק נדפס בעמוד 82 •

במכתב כללי מח"י אלול תש"ל¹, חותם רבינו באיחול "עס זאל מקויים ווערן
בפועל ממש ה' אורי וישעי גו' ה' מעוז חיי . . לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו .
. ואזבחה באהלו זבחי תרועה - אין דעם בית המקדש וואס וועט געבויט ווערן
במקומו דורך דעם מלך מבית דוד - משיח צדקנו בגאולתנו האמתית והשלמה
בקרוב ממש

ובתרגום חופשי: שיקויים בפועל ממש, "ה' אורי וישעי וגו', ה' מעוז חיי . .
לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו . . ואזבחה באהלו זבחי תרועה" - . . בבית המקדש
השלישי, שייבנה במקומו על ידי המלך מבית דוד - משיח צדקנו, בגאולתנו
האמתית והשלמה בקרוב ממש.

ובשולי הגיליון, על המילים "במקומו . . דוד":

רמב"ם הל' מלכים ספי"א ומסיים שיקבץ "נדחי ישראל כו' ויתקן את העולם כולו
לעבוד את ה' ביחד". ובסיום הפרק שלאחריו (והוא גם סיום ספרו יד החזקה):
ובאותו הזמן כו' יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים כו' כי
מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

על כך העיר הריל"ג:

להערה האחרונה במכתב הכללי לר"ה: ומסיים שיקבץ "נדחי ישראל כו' ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד".

בדפוס רומי - אחרי התיבות "הרי זה משיח בודאי" ישנו קטע ארוך החסר בדפוסים שלנו, ובין השאר: וכל הדברים אלו ושלזה הישמעלי שעמד אחריו אינן אלא לישר דרך למלך המשיח ולתקן את העולם כולו לעבוד את ה' שכם אחד.

ואח"ז ישנו עוד קטע החסר בדפוסים שלנו.

לייבל.

ביאור הדברים:

רבינו ציין בהערותו לדברי הרמב"ם בפרק יא מהלכות מלכים הלכה ד', שם כותב הרמב"ם שמשיח יקבץ נדחי ישראל ויתקן את העולם כולו לעבודת ה'. על כל מציין הריל"ג, כי בדפוס רומא² הובא קטע ארוך שנשמט בחלק מהדפוסים, ומדוע רבינו לא ציין אליו בהערה, בהיותו השלמה ותוספת חשובה לדברי הרמב"ם שם?

הנה התוספת של דפוס רומא במלואה:

וכל הדברים שלזה הישמעלי שעמד אחריו אינן אלא לישר דרך למלך המשיח ולתקן את העולם כולו לעבוד את ה' שנ' כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד.

כיצד כבר נתמלא העולם כולו מדברי המשיח ומדברי התורה ומדברי המצות ופשטו דברים אלו באיים רחוקים ובעמי רבים ערלי לב והם נושאים ונותנים בדברים אלו ובמצוות התורה אלו אומרים מצות אלו אמת היו וכבר בטלו בזמן הזה ולא היו נהוגות לדורות, ואלו אומרים דברים נסתרות יש בהן ואינן כפשוטן וכבר בא משיח וגלה נסתריהם

וכשיעמוד המלך המשיח באמת ויצליח וירום ונשא מיד הם כולן חוזריו ויודעים ששקר נחלו אבותיהם ושנביאיהם ואבותיהם הטעום.

מדוע רבינו לא ציין לתוספת חשובה זו בדברי הרמב"ם?

מענה רבינו:

הוזכר כ"ז בא' המכ' (ושרק עפ"ז מובן ההמשך ברמב"ם וכו') - אבל אינו שייך לנקודת מכ' הכללי (וע"ד שלא נעתק גם מהנמצא בכל הדפוסים).

ביאור הדברים:

רבינו מצייץ, כי ההוספה בדברי הרמב"ם בדפוס רומא, חשובה ונצרכת היא להבנת העניין, ובכך כבר עסק "באחד המכתבים"³, ושרק על פי תוספת זו מובן המשך דברי הרמב"ם שם. ואולם, בהערה כאן הובאו דברי הרמב"ם הנוגעים לנידון המכתב בלבד, ותוספת זו, לגבי משיחי השקר של אומות העולם, וכיוצא בזה - אינו נוגע לתוכן המכתב.

מסיבה זו לא הובאו עוד תוספות בדברי הרמב"ם מדפוסים אחרים, שכן הובאו רק הנוגע לתוכן המכתב כנ"ל.

”כמה יוסף איכא בשוקא” - היש חבר לפירוש רבינו שאין הכוונה 'רב יוסף' אלא הוספה?

רבינו לומד פשט חדש בדברי רב יוסף בגמ'. האם
ניתן למצוא לו חבר ב'אור התורה' להצמח צדק?

• צילום הכתי"ק נדפס בעמוד 82 •

בשיחת יום ב' דחג השבועות תשל"ו¹, מבאר רבינו את דברי רב יוסף בגמ'² "אי לאו האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא". רבינו מבאר, כי רב יוסף מצביע בדבריו על השינוי שהתחולל בעולם על ידי מתן תורה. עד אז, לימוד התורה וקיום מצוותיה היה משפיע בעיקר על ה'גברא', האדם מקיים המצווה. אך החפצים הגשמיים בהם נעשית המצווה, וכך גם העולם עצמו נותרו על כנם, ללא שינוי. אך על ידי מתן תורה, לימוד התורה פועל גם ב'חפצא', בדברים הגשמיים בהם נעשית המצווה וגם בעולם - נפעל בהם שינוי אמיתי. זהו הפירוש בדברי רב יוסף, שלולי "האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא": לולי מתן תורה, כל אותן "יוסף" - כל ההוספות בלימוד התורה, היו נשארות "בשוקא", מבלי שיחדרו אל מציאות העולם ויפעלו בו שינוי. בזכות "האי יומא דקא גרים" - מתן תורה, התורה פועלת שינוי גם ב'חפצא' של העולם. עיי"ש בשיחה באריכות.

על כך העיר הריל"ג:

להמדובר בפי' כמה יוסף איכא בשוקא -

אם להעיר מאוה"ת יתרו ע' תתמוז סעיף ד' בתחלתו:

וזהו אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף וכו' כמה בחי' יוסף, יוסיף דעת יוסיף מכאוב וכמה מיני חכמות זרות דכתיב בהו חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו כו' כי משם יפרד. אבל האי יומא הוא גילוי חכמתו ורצונו ית' וכו'.

ביאור הדברים:

באור התורה מפרש דברי רב יוסף כהפלאת התורה על חכמות אחרות. אלה האחרות, ככל שיהגה בהם האדם, יוסיפו לו מכאובים, וככל שיחכם בהם יותר, ימצא בהם כר פורה להרע. אך להבדיל בין קודש לחול – בחכמת התורה אינו כן, שכן היא "גילוי חכמתו ורצונו ית'".

נמצא לכאורה, שאפשר לקחת מפירוש זה יסוד מסוים לפירוש שהתבאר בשיחה, שדברי הגמ' "כמה יוסף איכא בשוקא" אינם מכוונים רק לרב יוסף, אלא להוספות אחרות. רבינו ביאר כי הכוונה להוספות בלימוד התורה, ובאור התורה ביאר כי הכוונה להבדיל בין קודש לחול, להוספות של חכמות חיצוניות. אך יסוד הפירוש ב'יוסף' כהוספה – זהה.

על כך כתב הריל"ג "אם להעיר" – האם כדאי לציין בשיחת רבינו למראי מקום הנ"ל מאור התורה, להעשיר את הביאור של רבינו מיסוד קדום מכתבי החסידות.

מענה רבינו:

לפני הציטוט מאור התורה, הוסיף רבינו בכתב ידו הק':

מהיכא תיתא

ביאור הדברים:

משמע מדברי רבינו, כי מהנאמר שם באור התורה, לא ניתן ללמוד לענייננו³.

הכרעת העולם ו'פעולה נמשכת' - ב' טעמים לקיום תומ"צ בהקדם האפשרי

בגמ' בקידושין ובסנהדרין, מוצאים אנו שני
טעמים שונים לחשיבות ולנחיצות לקיים
מצוות ולהימנע מעבירות - בכל רגע

• צילום הכתי"ק נדפס בעמוד 82 •

בשיחת יוד שבט תשל"ה¹, מבאר רבינו את מאמר הגמ' בסוף מסכת
קידושין "מאן רשעים? אמר רב יוסף: גנבי". הסיבה לקשר בין
רשעים לגנבים דוקא (ולא לעבירות אחרות), כי במעשה הגניבה
ישנו מוטיב ייחודי שאין בעבירות אחרות - מעשה העבירה הוא
"פעולה נמשכת", וכל זמן שלא השיב האדם את שגנב, הוא עובר
בכל רגע על איסור גניבה.

רבינו מבאר, כי למרות הייחודיות של איסור גניבה, כמובן מסוים
בכל עבירה יש "פעולה נמשכת" שאינה נגמרת עד שהאדם אינו
שב בתשובה על שעבר.

ומכאן ההוראה: על כל יהודי להתבונן בכך, כי לכל פעולה שלו
ישנה השפעה על העולם. מעשה עבירה שטרם שב בתשובה ממנו,
גורם ל"פעולה נמשכת" של העבירה ול'חרון בעולם'. לכן חשוב
ונחוץ לשוב בתשובה בהקדם ולא לדחות את התשובה גם מפני
טעמים 'חשובים'. ומן הצד האחר והחיובי - קיום מצווה ממשיך
אור עליון בעולם, ואם כן כשניתן לקיים מצווה, אין לדחות זאת
כלל. עי"ש באריכות.

על כך שאל הריל"ג:

להמבואר בסיום מס' סנהדרין אשר הנפק"מ לפועל שפעולת רשע שיהי' חרוץ לעולם - היינו שפעולת האדם נוגע לא רק אליו אלא לכל העולם וכן בנוגע לצדיק וכו', וזהו החידוש דמס' סנהדרין.

לכאורה, זה מפורש במס' קידושין (מ, ב) יראה עצמו שקול וכל העולם כולו שקול וע"י מעשה שלו מכריע עצמו וכל העולם,

(קידושין לפני סנהדרין).

ביאור הדברים:

רבינו ביאר, כי העובדה שבכל עבירה ישנה 'פעולה נמשכת', ועל ידי כל מצווה יורד לעולם 'אור עליון' - על האדם להשתדל להזדרז תמיד לשוב בתשובה ולקיים המצוות בהקדם האפשרי, שכן לפעולתו הקטנה השפעה גדולה בעולם. וזוהי ההוראה והחידוש, מדברי הגמ' הנ"ל בסוף מסכת סנהדרין.

על כך ציין הריל"ג, כי דברים דומים מופיעים בגמ' במס' קידושין²:

"תנו רבנן: לעולם יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי. עשה מצוה אחת - אשריו, שהכריע עצמו לכף זכות. עבר עבירה אחת - אוי לו, שהכריע את עצמו לכף חובה, שנאמר (קהלת ט, יח) "וחוטא אחד יאבד טובה הרבה". בשביל חטא יחידי שחטא - אובד ממנו טובות הרבה. לפי שהעולם נידון אחר רובו, והיחיד נידון אחר רובו. עשה מצוה אחת - אשריו, שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות. עבר עבירה אחת - אוי לו, שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה".

הרי לנו כי לכל מצווה או עבירה יכולה להיות השפעה גדולה על כללות העולם, ועל כן, על האדם להבין את גודל האחריות המוטלת עליו ולנהוג בהתאם. ויש אם כן ללבן - מהו החידוש בסנהדרין, בשעה שהדברים נתפרשו לכאורה כבר במס' קידושין, הקודמת לסנהדרין.

מענה רבינו:

רבינו הקיף בעיגול את המילה "שקול" ומתח ממנה חץ למטה, שם כתב:

"באס",

בשורה שאחר כך, מתח שלושה קווים תחת המילה "מכריע", כך שמתפרש:

באס (שקול), מכריע".

ובסיום הקטע כתב:

ומה זה שייך לנדו"ד?

ביאור הדברים:

כל אחד מהמקורות הנ"ל, הגמ' בקידושין והגמ' בסנהדרין - עוסקים בהיבט אחר: הגמרא בקידושין, בה נאמר "לעולם יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי", אינה מתכוונת כי בהכרח, מאזן המצוות והעבירות בעולם מחכה להכרעה על כף המאזניים, וכל פעולה טובה או שאינה, בכוחה להטות את הכף לאחד מן הצדדים.

כוונת הגמ' היא, כדברי רש"י שם³ "יראה אדם עצמו כאילו שקול כל העולם" - על האדם לחשוב ולחיות כך, דווקא מפני שאין לו היכולת לדעת מאומה, על המתרחש בעולמות העליונים, לכן תמיד יחשוב 'לחומרא', כאילו כך הם פני הדברים, כדי שכאשר העולם יהיה במצב זה, העולם יוכרע לזכות, וכדברי רבינו כאן "באם שקול, מכריע".

זאת ועוד: מהגמ' בקידושין אנו למדים על ההשפעה שיש למצווה או עבירה פרטית, גדולה כקטנה, אך כוחה אינו בא לה מחמת עצמה, אלא מחמת שנשענת על מצוות או עבירות שכבר קיימים בעולם, והיא רק 'המכה בפטיש' המכריעה בכוח אלה שכבר קדמו לה.

בשני הפרטים האלו, הגמ' בסנהדרין מציגה חידוש, ראשית כל, למעשה המצווה או העבירה, יש בוודאי ובהכרח 'פעולה נמשכת', כמבואר בשיחה שם בהרחבה. ושנית, כוחה של המצווה או העבירה אינה מפאת מצוות או עבירות קודמות, אלא מחמת הכוח שלה עצמה. ואם כן, משני סיבות אלו, כהמשך דברי רבינו "ומה זה שייך לנידון דידן" - מכל אחד מהגמרות אנו מוצאים חיזוק ולימוד בפני עצמו.

לזכות

החתן הרה"ת שמואל

והכלה חי' מושקא

שיחיו דלפין

•

יה"ר שיבנו בית בישראל

בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה

כפי שהם מוארים במאור שבתורה

זוהי תורת החסידות

לנחת רוח כ"ק אדמו"ר